

Zpravodaj Klubu čtenářů Bohumila Hrabala

N Y M B U R S K Ý

PÁBITEĽ

číslo 47

100.
výročí narození
Bohumila Hrabala

Na počest stoletého výročí Bohumila Hrabala

U příležitosti Polabského knižního veletrhu 2013 v Lysé nad Labem byla vyhlášena, ostatně jako každý rok, literární soutěž. Pro tentokrát se vyhlášovatelé nechali inspirovat nadcházejícím stoletým výročím spisovatele Bohumila Hrabala a vyhlásili jako ústřední téma: 100 let Bohumila Hrabala.

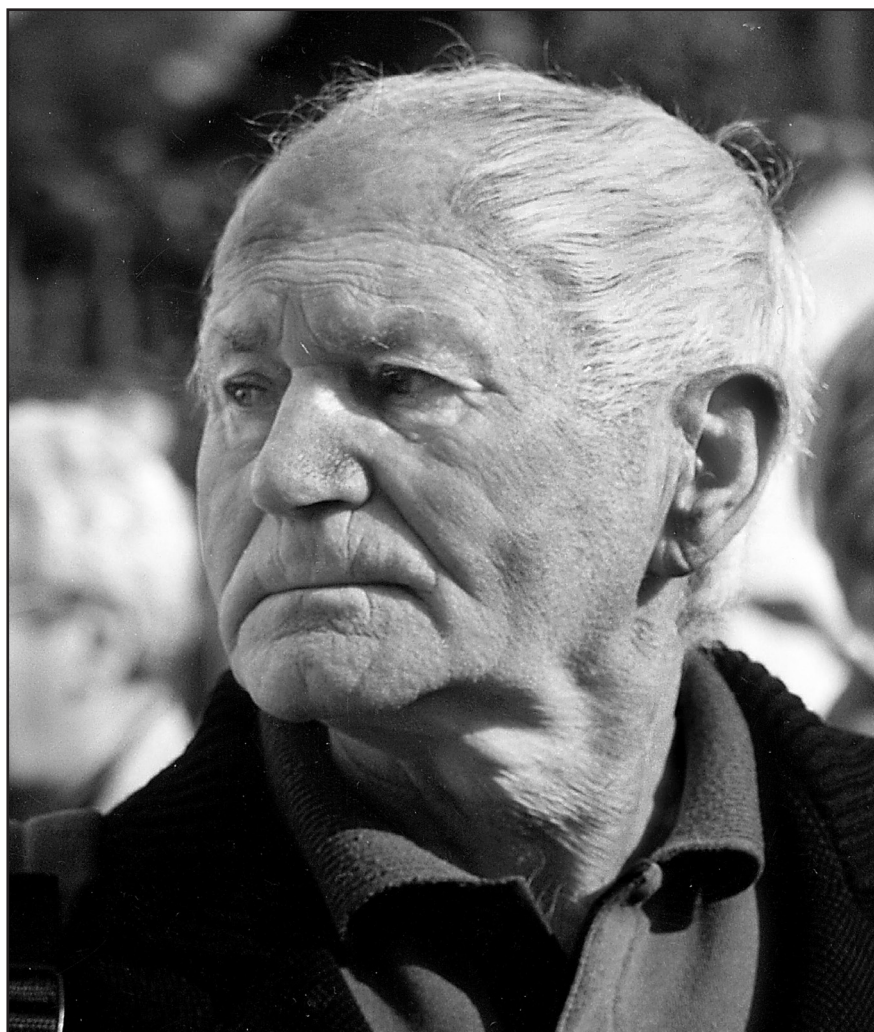
Soutěž byla vyhlášena ve dvou věkových kategoriích: pro studenty do 18 let a pro dospělé nad 18 let. Vyhlášené téma v oblasti prózy bylo možné ztvárnit do libovolného literárního útvaru. Poezie nebyla omezena. Próza a poezie byly hodnoceny jako samostatné kategorie.

Do soutěže bylo zasláno 27 prací od 22 autorů, z toho 3 v kategorii do 18 let, 10 prací bylo v oboru poezie, 17 v oboru próza. Dvě autorky nectily téma a byly vyřazeny.

Bez ohledu na vyhodnocení byly všechny soutěžní práce zařazeny do tohoto mimořádného vydání zpravodaje Klubu čtenářů Bohumila Hrabala Nymburský pábítel.

Rozhodnutí poroty

Porota ve složení: Jan Řehounek, člen Obce spisovatelů, předseda Klubu čtenářů Bohumila Hrabala, Helena Liptáková, ředitelka Městské knihovny v Nymburce a jednatelka Klubu čtenářů Bohumila Hrabala, PhDr. Jaroslav Rejmond, literární historik, Honza Mandelík, básník a milovník díla Bohumila Hrabala, vyhodnotila soutěž takto:

Bohumil Hrabal, červen 1993

Kategorie do 18 let:

1. cena - Pavel Antoš, Poděbrady: Vzpomínky z větvoří
2. cena - Ondřej Dolanský, Rakovník: Hrabalovské lamento
3. cena - Valentýna Koutníková, Rakovník: Kočenky

Kategorie nad 18 let - poesie:

1. cena - Vladimír Cícha, Vancouver, Kanada: Pábítel neumírá
2. cena - Věra Vaďurová, Praha: Medailonek zavěšený na hrdle plynoucího času
3. cena - Libuše Matysíková, Vrchoslavice, Němčice nad Hanou: Proč jej čtou a Příběh starého pána

Kategorie nad 18 let - próza:

1. cena - Ludmila Píšová, Loučeň: Pane Hrabale...
2. cena - Miroslav Rezek, Staré Splavy: Chvála imaginace
2. cena - Milan Richtermoc, Praha: Interview s Hrabalem
3. cena - Marta Urbanová, Chotěboř: Moje vzpomínka na Hrabala

Pavel Antoš, Poděbrady

Vzpomínky z větvoví

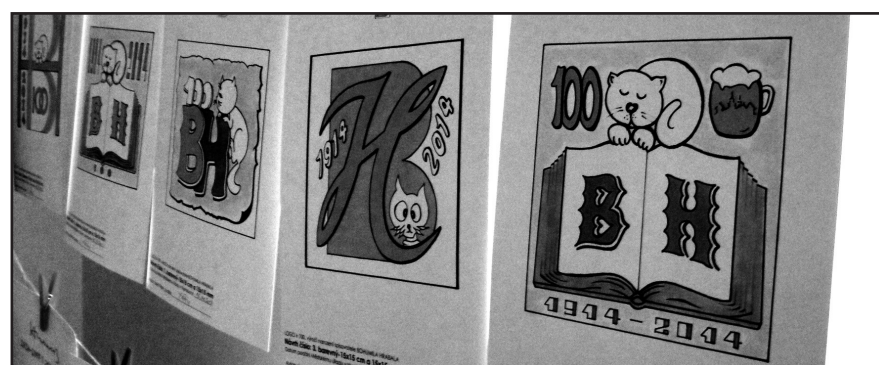
Cítím, že se můj čas brzy naplní. Nikdo nedokáže přelstít pomíjivost života. Ani já ne, ačkoliv bych rád zůstal mladý a zdravý, dál tady rostl plný síly a hrdě pohlížel na modravě stříbřitou stuhu Labe, spoutanou mosty a hydroelektrárnou. Nepatřím sice k nejstarším, vždyť jsem prožil pouhých sto roků, ale včerejší prudká vichřice a žhnoucí biče blesků na mně zanechaly palčivé rány. Zřejmě se musím smířit se skonek v bolestech spálenin, ale než se tak stane, chtěl bych vnímavým duším nabídnout své poslední vyprávění, třebaže jsem jen němý svědek uplynulého století. Stačí pouze, když se zastavíte vedle mě a na lavičce Hrabalova posezení U Tří koček si chvilku odpočnete. Lehký vánek ševlící mezi zvolna usychajícími zbytky smaragdového listoví se už postará o to, abyste získali správnou iluzi šeptaných slov. Slova, jen skromně zachycujících popis malebných zákoutí Nymburska, propojených v osmnácti zajímavostech naučné cyklostezky.

Tvář oněch míst se několikrát změnila od chvíle, kdy jsem tu v proudu dějin zapustil ve svěží říční nivě své kořeny. Pocházím totiž z hlubin lesa nedalekého Kerska a coby útlý proutek jsem byl něčí vlídnou rukou zasazen na levém břehu řeky. Můj křehký kmínek tehdy jen stěží uhybal před ječící drobtinou opálených pradel a chvěl se strachy jako přítelkyně osika, že nikdy nedoroste do prvních květů. Ale podařilo se a já sledoval drkocání dřevěných povozů i polibky šťastných milenců, schovával ptačí hnízda v dešti válečných střel i mezi skučícími meluzinami náletových sirén a nakonec přihlížel průmyslové modernizaci. Ačkoliv vzrostlejší bratři už podlehli tlení, já měl tu čest být přítomen vzniku stezky, spojující přírodu se známým českým autorem Bohumilem Hrabalem, který se sice 1914 narodil v Brně, ale již od roku 1919 žil v našem městě a i po přestěhování do Prahy se rád vracel.

Trasa začíná na náměstí Přemyslovců v Nymburce. Toto královské město zarámované panoramatem načervenalých hradeb založil Přemysl Otakar II. kolem roku 1257 a chladné zdvo budov historického jádra stále probouzí zvláštní pocit nostalgie. Na zvědavé zájemce čeká mnoho zajímavostí v muzeu v Tyršově ulici č. p. 174. Po překonání toku Labe po lávce vedle železničního mostu zaujmu každého já a též vila Hrabal-

ka v lokalitě Na Bělidlech č. p. 1661, kterou pro rodinu Hrabalových postavil architekt L. Caňkář. Pamětní deska v pivovaru připomene nejen milovníkům zlatého moku, že zde čerpal autor náměty k novele Postřižiny. Kdo bude postupovat dál podél starých říčních ramen, dojde k bývalým mlýnům Komárno a Bašta, jejichž dřevěná kola s mlaskavým klapotem jednotvárně pročešávala hladinu už ve 13. století a řadí se mezi nejstarší v Čechách. Pak turistická značení doprovodí výletníky ke čtvrtohornímu písečnému přesypu u letoviska Pisty, k dříve důležitému církevnímu středisku Sadská, kolem hotelu Modrá Hvězda a obce Hradištko, kde v zahradě věčného ticha odpočívá pan Hrabal se svou rodinou. Pokud dobře počítám, jedenáctou zastávkou je přírodní park Kersko, moje rodiště. Kdysi zde stávala středověká tvrz. Já bohužel dál nedohlédnu, ale na pokračování cesty se můžete optat Krásné Pepiny, borovice staré 270 let. Ráda ukáže směr k restauraci Hájenka, ateliéru Kuba, Josefskému prameni, Hrabalově chatě, pískovcovému menhiru ukrytému pod baldachýnem bujné vegetace i historické lokalitě Na Kostelíku.

Tim končí mé povídání. Pokud je někdo z vás zklamán, protože očekával více putavého děje, nebo naopak postrádal přesné informace či údaje o samotném Bohumilu Hrabalovi a jeho životních zážitcích, tak jen podotknu – nač nosit dříví do lesa, když je panu spisovateli věnovaná celá stálá expozice ve Vlastivědném muzeu v Nymburce a mnoho dalších materiálů, dýchajících jeho osobností, odpočívá v archivních prostorách? Vždyť já jsem jen strom, tichý strážce nábřeží, milující krásnou romantičnost okolí. Neumím amatérsky sestavovat všem známou charakteristiku, znovu a znovu opakovat výčet umělcových literárních děl, mnohdy bravurně divadelně i filmově ztvárněných. Možná jednou někdo z mého dřeva vyrobí stůl, za nímž usedne nový nadějný spisovatel, který dokáže lépe vystihnout to, co sám nezvládnou. Ačkoliv podle mého názoru snad není tak špatným dárkem ke stému výročí narození pana Hrabala poslat mu k branám nebeského pivovaru chválu míst, která měl tak rád. Věřte mi, že trasa Labské cyklostezky vedoucí po literátových stopách je kouzelná v každém ročním období. Přesvědčte se sami a navštivte město Nymburk.

Některé z návrhů na logo 100. let B.H.

Jitka Dolejšová,
Praha

Postřižiny člověka B. H.

...Až nastane jaro, znovu se vydej Ostré sledovanými vlaky na Slavnosti sněženek do Městečka u vody, kde Ti Barvotisky Ponorných říček připomenou Proluky dní, týdnů a roků, rámované dychtivým jarem, erotickým létem, syrovým podzimem a smrtonosnou zimou... projdi se Ztracenou uličkou Městečka, kde se zastavil čas, naslouchej Hovorům lidí i zpěvu Skřivánků na niti... všimě si nezdolných Poupat pokřivených stromů a nepřehlédni ani slunečný terčík Kopretiny u opršelého patníku, nepřetržitě značkováném toulavými psy... loudavými kroky dojdí až k Automatu Svět... plakát s odlepeným spodním rohem a vybledlým písmem pořád ještě láká na Taneční hodiny pro starší a pokročilé... Inzerát na dům, ve kterém už nechci bydlet, je téměř nečitelný... kdo ho sem tenkrát asi vylepil?

...Zastav se a vzpomínej na dětství, kdy jsi po večerech v Příliš hlučné samotě psával s nahrbenými zády Domácí úkoly z poetiky, a tu a tam, za předem slíbenou odměnu, Domácí úkoly z pilnosti... u starodávné lampičky se slabým světlem jsi Listoval ve stínech grafických listů... jak Perlička na dně Tvých ponurých školních dní se bělavě lesklo Krasosmutnění... tehdy jsi slyšával jímavé tóny Kouzelné flétny a toužil jsi něco dokázat... neláhalo Tě pozlátka světa, nechť jsi ovládat lidi, utrácět Harlekynovy milióny a žít s Krásnou Poldi... ke štěstí by Ti stačilo, kdybys Obsluhoval anglického krále... mohl jsi být třeba i tajemným Růžovým kavalírem, navštěvoval bys Kluby poezie a s tužkou v ruce vkládal do Dopisů Dubence svou duši a srdce, nalámané kousek po kousku... Můj svět je i tvým světem, ujišťoval bys ji v neposlušných řádcích... verše vetkané kladivem do papíru by jí asi zpočátku připadaly jako Schizofrenické evangelium, ale možná, že zanedlouho by kostelní zvony ohlásily další skromnou Svatbu v domě... vždy sis dovedl představit Život bez smokingu... trochu provinile se zatváříš při myšlence, že Klíčky na kapesníku Ti ke stáru párkrát musely připomenout výročí svatby a narozenin...

...Pestrobarevnou mozaiku vzpomínání, snů a přání pak uzavří zlatavou, orosenou tečkou... dřív, než spadne pěna... chladivý hořkosladký proud Ti protéká hrdlem... hřbetem ruky si otřeš pusou, usměješ se pomněnkovými očima... dlaní přejedeš navyklým pohybem od temena hlavy až k zátylku a proneseš: „Jak říkám, pánové... do blankytně modrouného celofánu humoru lze zabalit ztrápené a krvavé součástky denních starostí... a pořádná knížka není pro to, aby čtenář líp usnul, ale vyskočil z postele a rovnou v podvlíkačkách běžel panu spisovateli naplácat držku.“

...Něžný barbare, prožíval jsi Každý den zázrak... stal ses legendou... Ty, věčný kluk, Pábítel B.H.

Vladimír Cícha, Vancouver, Kanada

Pábitel neumírá (B. H. † 3. 2. 1997)

Sestřička v bílém odchází
od postele
Podobá se andělu
Ještě chvilka a on dozví se
Jak andělé vypadají

Těm pak převypráví
Svůj život
Poví jim o tom
Jak myslitelé a filozofové
Vyvedlí jej z fakulty právní
Do skutečného života

Aby jej zhodnotil a prožil mnohonásobně za nás
Aby na ulicích a v hospodách moudrosti filosofů ověřoval
Aby jazyk český umocnil novou dimenzí, magickou silou slova

Aby nám pomáhal nalézat perličky v hloubi duše
Perličky slov, nálad, pocitů, vnímání drobných věcí
Abstraktní i skutečnou cenu obyčejného života
Aby založil jedinečnou burzu s akciemi pábení
Aby jinak objevil půvab kapičky rosy
I závodního motocyklu

Nádheru života a častou pošetilost smrti
Aby se mílovými kroky ubíral českou literaturou
Stříbrnou nití imaginace spojuje klasiku s modernou

Aby neschopnost opustit psací stroj Perkeo
Ohnula jej k úplatkům moci
Ale aby se ze všeho vyznal se střízlivou přesvědčivostí

Ač ne hrdina, přece ne zbabělec ...
O tom jak viděl svět a život jak asi snad
Vídál jej Jackson Pollock

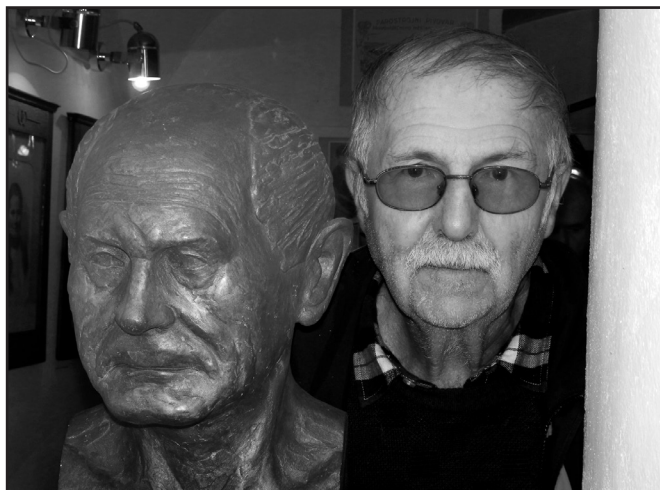
Ve svých plátnech
Složitých a přece jednoduchých
V relativitě pohledu

A jak do svých hostinců vcházel v kabátě z čiré originality výrazu
Majitel absolutního sluchu pro řeč hovorovou

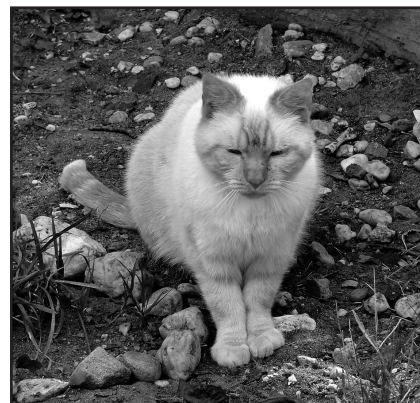
Starý muž, života básník
Otevřeným oknem pokoje dívá se k Vltavě

A pak, padaje prostorem
Usmívá se snad spokojeně
Zatímco jím nakrmení holoubci
Vzlétají vyděšeně k nebi

Zazněly hudba smuteční a vážná slova
Odešla duše do nekonečného Všehomíra?
Nevím ... vím jen, že skončil se život
Ale že Pábitel neumírá ...

Vladimír Cícha z Vancouveru s Hrabalem v nymburském muzeu.

Kočky k Hrabalovi nerozlučně patříly.

Pavel Kopáček,
Křinec

Pocta panu Boganovi

Kdyby se tak vrátil čas
a o pár let šel pozpátku
Zas pil bych s něžným barbaram
a kelnerce za barem
nosil bych staré knížky
A za malými dvířky
tam, kde teď rostou pomněnky
zas hladil bych své kočky
Teď na hladinu Styxu pod stíny
háží dívka lekníny
Plují tiše, klidně líným proudem
a s nimi soubor tamburašů
A Bambini di Praga
A Dítě se snařem
chce být milionářem.
V Automatu Svět
se větší mladá žena
Životem zasažena
A nepojištěna
Oporou ve stáří
A slunce chvíli zazáří
Když vysekávám labuť z ledu
krasosmutnit dovedu

Libuše Matysíková,
Vrchoslavice

Příběh starého pána

To starý pán
nadával na daně
hovořil zasvěceně, oddaně
neohrabaně se přiznal
k tvůrčímu vyznání

Stařec se směšnými gesty
bujare se hlásí
k lásce k pivu
a své hospůdce
i k lásce k dílu
které potěší...

Hrabalovské lamento

Sedím před monitorem, očima tékám po klávesnici, mozkové závity se točí o sto šest, ale nic mě nenapadá, prostě nevím, z jaké strany uchopit téma slohu, protože o Hrabalovi jsem sice slyšel, ale hrabalovský styl???, to mi fakt nic nefíká, navíc jsem od Hrabala nic nečetl, protože filmy k obecnému přehledu stačí, proto nemohu vědět, jaký je jeho styl nebo dokonce ho mít zažitý, vrostlý pod kůži, nakoukaný, abych se mu mohl alespoň přiblížit.

Co to tu naši profesorku napadlo, poňoukat nás, abychom se cítili takovými smělci a odvážili se myslet si, že jsme schopni, třeba jen vzdáleně, napodobit styl osobnosti uznávané a ceněné, když neovládáme ani

Hrabalova chata v Kersku.

pravopis, a teď rovnou Hrabal, což nemá šanci, ale přesto listuji internetem, otáčím stránku po stránce, čtu krátké ukázky, jako první skejsnu u Postřižin a mám přímo před očima, jak ledaři převáží táfle ledu do pivovarské lednice, slyším zpívat strýčka Pepina, kterého nic nevyvede z míry, otáčím další list internetu a už vidím svět očima starého Hanti, cítím vůni plesnivého papíru a na okamžik mi přijde, jakoby se od lisu díval samotný Hrabal, co za měsíc průměrně slisoval dvacet metrů knížek, jenomže i kdybych ty knížky lisoval já, těžko bych dokázal napsat jediný příběh, proťkaný člověčinou, možná bych musel vypít piva za pětatřicet let, což by vydalo na padesátimetrový plavecký pivní bazén nebo elegantní ležákovité sádky na vánoční kapry, kteří by už byli tím pádem hezky česky macerováni, a kdybych si tak úžasnou přípravu polotovaru nechal patentovat, jistě by vydala na pořádnou rentu, která by mi umožnila sedět v chatičce v Kersku, pochopitelně vypůjčené, a psát, psát všechno to, co by můj hydraulicky zpresovaný mozek dokázal vyprodukovat, myšlenky by byly pěkně balíkovitě hranaté, žádné uhlazené oblíny a kulatá slovička, jako když másla ukrájuje, ale instantní myšlenkový pres, který by mi posvětili kamarádi v hospodě U Zlatého tygra, co by vypravovali svoje příběhy,

a já bych mohl vstřebávat život všech těch lidí a lidiček, protože nikdo z nich tu není zbytečně a každý osud vydá za román, jen ho napsat, jen mu porozumět, a až bych měl prosezeno a vypito a prožito, až bych měl odchozeno padesát let do kotelny a kulisárny, pak bych zasedl a tiše snil, protože bych stejně nedokázal napsat to, co on, tak lidsky a poeticky i věcně a děsivě zachytit to dění kolem sebe, ten var a kolot příběhů, protože já holt nemám to podstatné, co Bohumila Hrabala odlišilo od všech ostatních smrtelníků, a to talent, dar od Boha, a nadhled nad vším, co je veselý a smutný, a tak, paní profesorko, možná jsem nakonec pochopil v té své slisované krychliče, to vaše nesmyslné zadání: dotknout se Hrabala, protože jste nejspíš jen chtěla, abychom se na jeho příběhy podívali do knížky, abychom přičichli k té zdánlivě jednoduché poetice jeho textů, abychom pábitelsky vdechli atmosféru české zaplivané čtyřky a nechali se unést tím bublajícím tokem a ochutnali i další podobu jazyka, který tím, že je mateřský, může promlouvat šťavnatěji a vrstevnatěji, než námi vzývaná angličtina, a možná jste zadoufala, že dokážeme sami objevit, co byste nám jinak naservírovala na udičku nebo na stříbrný podnos až pod nos, jenže ono to není jen tak, našpulit tlamičku, popadnout pero či propisku a vypustit duši nebo moudro.

Pavel Kopáček, Křinec

Vážený Mistře,

Tak teď nevím, jak mám začít...Jsem plný zmatku, rozpaků, posvátné úcty až téměř hrůzy, ale také plný taktu a ohledu k zaslouženému klidu, kterého si tam nahoře po tak trochu bouřlivém a pohnutém životě nejspíš užíváte.

Ríká se, že v posledních letech svého života jste byl poněkud nerudný a nepřístupný, ale jak tak k stáru poznávám lidi, přicházím o značnou část iluzí a už se Vám nedivím. Bohužel mi nebylo dopřáno, abych Vás poznal osobně. Kdybych Vás byl osobně poznal, kdybych Vás potkal někde v Praze, nebo v kerských lesích, patrně bych vůbec neměl odvalu Vás oslovit a jen zpovzdálí bych se na Vás díval jako na Boha literatury, na ikonu a symbol krásného psaní. Je obrovská škoda, že jste nás trochu záhadně opustil, váš pád z okna nemocničního pokoje je dosud obestřen mnoha nejasnostmi a dohady. Možná, že jsme se mohli dočkat ještě mnoha krásných knížek. Mám-li špatnou náladu, když mě něco trápí, nebo když tři neděle nevyjde slunce, sáhnou po některé z těch, které jste pro nás za ta léta aktivního psaní stvořil. Potěším se hláškami pana Hanti, nebo zpomalenými reakcemi pana Boučka, zasním se nad romantickou poetikou zaslých časů ve starém pivovaru, nebo nad dojemným líčením vzpomínek na rodiče a strýčka Pepina. Ty humorné, romantické a krasosmutné příběhy mi dokáží odehnat splíny, smutek a zklamání z lidské špíny, zla a sobectví. Několikrát jsem se zajel podívat

Dopis do nebe

i do Vašeho Kerska, každé jaro jsou tam velké slavnosti na Vaši počest. No – nevím, byl jste známý jako skromný a téměř uzavřený člověk, střežící si své soukromí, takže mám obavu, že by se Vám ty megalomanské akce, plné lidí, hluku, stánků a ruchu, za účasti špiček českého divadla, filmu a hudby moc nelíbily, ale pro nás obyčejné smrtelníky je to naopak velmi příjemná připomínka Vašeho díla a Vaší osobnosti. Jsou zde jevištně předváděny scénky z Vašich knih, nastudované špičkovými divadelníky, a jako hosté vystupují filmoví herci a režiséři snímků, natočených na motivy Vašich děl.

Prožil jste i složité období válečných let, z kterých jste ovšem čerpal náměty pro svou práci. Ostře sledované vlaky, geniálně zpracované filmaři, ziskaly před lety dokonce Oscara, cenu americké filmové akademie...

Moje generace má to štěstí, že to zrůdné šestileté období nezažila, narodili jsme se až po válce. Ale máme zase jiné starosti. Chceme-li začít psát, nenajdeme pro svá díla nakladatele. Většina z nich se nenamáhá si nabízené rukopisy ani přečíst, před kvalitou dává přednost braku, protože se nevzdělává, lidé povšechně méně čtou, knihy jsou neúměrně drahé, tudíž špatně prodejné a nakladatelé si tedy hodně roz-

mýšlejí, zda vydají začínajícímu autoru jeho dílo – většinou na jeho nabídku vůbec neodpoví. Můžete mluvit o štěstí, že jste začal psát v době, na kterou je dnes téměř povinností jen nadávat, ale v přístupu k psanému slovu to tehdy bylo právě obrácené. A tak máme dnes to štěstí i my, protože když Vám ve Vašich začátcích knihy vydali, my se jimi můžeme dodnes kochat, těšit a povznášet. Doufám a věřím, že tam nahoře, odkud možná pobaveně sledujete upoceně pokusy Vašich následovníků o psaní, máte dostatek nektaru (Przdroj sice vyváží svůj zlatavý mok do celého světa, ale s nebesy pravděpodobně ještě kontrakt nepodepsal), a že tam pomyslným perem z křidel andělů píšete pro cherubíny další krásné knížky. Možná, že se tam denně setkáváte i s dalšími bohy kulturního nebe, s Werichem, Šlitrem, Šimkem a Grossmanem, Brodským, Menšíkem a mnoha dalšími génii pozemské kultury. Popijíte nektar a besedujete o tom, co se dole na Zemi děje, komentujete události, sledujete život. Těším se, že i já – pokud se ovšem dostanu do nebe – se budu moci alespoň zdálky dívat na ten božský Olymp, pokorně a nenápadně, jako se věřící křesťané dívají na Boha a muslimové na Proroka. Tak si tam užívejte toho vysněného klidu, já jdu do pokoje, otevíru knihovnu a vytáhnu některou z Vašich knížek, sednu si do hlubokého křesla ke křbu a budu plnými doušky nasávat tu úžasnou něhu a poetiku z jejich stránek.

Váš dávný čtenář a obdivovatel Pavel.

Docela potichu za sebou zavřel dveře. Vy-
lézt až sem byl problém. Nebylo těžké odejít
z pokoje tak, aby si nikdo nevšiml, těžké bylo
vyjít ty schody. Vždycky se zadýchal. Srdce
až v krku, lapal po dechu jako nějaký kapřík,
sípal, vztekal se sám na sebe, cítil potrhlost
toho, co dělá, ale bylo to jedno, protože starci
a blázni mohou vše. On byl obojí. Podle kalen-
dáře stařec, podle dočasné bohnické adresy
blázen. Pavilon číslo šest, zpíval Nohavica,
ale bylo to o jiném městě a jiném muži. Ob-
čas ten pocit mival. Jiný muž. Možná poprvé
v Nymburce, když nějak omylem vysklil okno,
ale necítil vinu ani stud, dokonce se zdálo
k neuvěření, že by právě on vzal prak, namířil
a střílel. Ne na vrabce nebo kdoví na co, pro-
stě do skleněné tabulky. Nestalo se to proto,
že se netrefil, ale proto, že se trefit chtěl. Před
tatínkem pak stál, ruce svěřené podél těla,
kšanda mu klouzala z ramene a on si uvědomil
ten podivný pocit. Napřed jako záblesk.
Copak on rozbil okno? Maminka v bílé kraj-
kou ozdobené zástěře stála u dveří, co na nich
byl vyleptaný košíček s růžemi v oválu vel-
kém jako chlebová ošatka. Věděl, že má být
přece hodný chlapec a také jím doopravdy byl,
ale současně alespoň někdy zatoužil udělat
něco... něco velikého, silného, mužného. Bylo
jedno, že to hodní chlapi nedělají, ale nebylo
jedno, že maminka měla slzy v očích. Věděl,
že chce být jiný, ani hodný, ani mužný, jen
nevěděl jaký. Tenhle pocit se pak mnohokrát
vrátil. Třeba když s čerstvým diplomem dok-
tora práv pocítil, že tohle dělat vlastně nechce.
Proč studoval? Přece byl hodný chlapec. Být
právníkem bylo lukrativní zaměstnání. Patřil by
mezi nóbl lidi. On se ale rozhodl tahat kulisy,
chodit v beztvářém kabátě, na kterém nebylo
poznat, jakou má vlastně barvu? Stejný pocit
zažil, když Ztracená ulička byla doopravdy
ztracená. Jenže to cítil úplně obráceně. Za-
tímco při balení papíru a v divadle byl král,
tu Ztracenou uličku kdysi před tím, vnímal ja-
ko hanu, jako ublížení na zdraví, jako za uši,
které ještě umocnil stejný osud Skřivánků.

Došel k vikýři a opřel se o rám okna, kte-
ré bylo vždycky pootevřené. Nejprve zavřel
oči a zaposlouchal se. Únorový vítr se opíral
o větvě blízkého stromu a ten žalostně skří-
pal a vrzal. Klouzal pod tašky a možná skučel
v komíně. To ale slyšet nebylo. Vystrčil hlavu
z okna. Houska, kterou sem chodil drobit ho-
lubům zmizela. Možná ji odfoukl vítr, možná
ji sezobali holubi. Zvedl hlavu. Nebe bylo
temně šedivé, studené, nepřijemné. Zdálo se,
že padá k zemi. V celém těle na moment pocí-
til jeho tíhu. Těžce vydechl a raději se vyklo-
nil přes parapet. Vítr mu pohladil tvář a začal
se soukat pod svetr. Kdyby byl někdo jiný,
měl by teď třeba vázanku a vyhrnutý límec
převlečníku, ale asi by nestál u vikýře seces-
ní vily bohnického areálu. Obvykle odtud vi-
děl hejno holubů. Sedávali na kalenci protě-
jšího domu, peříčka načepýřená, že vypadali
jako koule. Jindy prožezávali oblohu. Když
se zvedl jeden, obvykle se za ním vydali i ti
druzí. Prolétli okolo vikýře, několikrát slét-
li téměř na zem a znovu usedali na kalenec.
Jakoby kontrolovali, zda ten první nedostal
drobečky. Jako by viseli na niti a nutně mu-
seli udělat přesně to, co udělal první. Jakoby
neměli možnost volby. Obloha potom něžně

krvácela. Jako když Vladimírek kápl trošič-
ku rumělky na plech, co hodlal přetisknout.
Nebylo podstatné, jestli barva zůstala přesně
tam, kam ukápla. Stejně ji zatřel hranou dla-
ně. Vzpomněl si, jak se jednou Vladimírek
řízl o vyrytý plech. Několik rubínových krů-
pěji se zachytilo na blyštivém zinku. Sledovali,
jak na tisku krev ztemněla. Za hodinku

PÍRKO

už stěží rozeznavli, co byla krev a co barva.
Od té doby se Vladimírek uchechtával, že pro
skutečné umění je třeba cedit krev. I o tom ví
svě. Krev lze cedit i slovy. Knihy mají být
čteny. Udělal, co by udělal každý otec pro své
dítě. Nemohl být někdo jiný.

Mezi taškami vpravo se cosi zachvě-
lo. Upoutal ho lehoučké pohyby. Přivřel oči
a zaostril. Pírko... Vy jste jako holub a já
holoubátko... Dávný verš se mu dral do my-
sli a nekonečněkrát se opakoval. Bylo úplně
jedno kdo, kdy, kde. Nemohl si vzpomenout.
Jen cítil tlukot vlastního poplašeného srdce.
Holub bílý... holoubek sivý. Peříčko se znovu
zachvělo. V tu chvíli ho zatoužil mít. Najed-
nou nebylo nic důležitější. Pokusil se vyklo-
nit z okna a natáhnout ruku, co to nejvíc šlo.
Jenže píрко bylo daleko. Možná půl metr. Ale
kdyby se mu povedlo do okna kleknout...
Rozhlédl se po půdě. Mezi vikýřem a dveř-
mi byla v prachu a sazích vyšlapaná pěšinka.
Jeho pěšinka. Okno vikýře osvětlovalo

jen malou část půdy. Většina se topila v po-
lotmě. Polotma. To bylo hezké slovo. Hodilo
se k jeho času. Polotma. Položivot. Jako Auto-
mat Svět nebo chata v Kersku. Jako Natálka.
Na tu jedinou Pipsi doopravdy žárlila. Ty bylo
kdysi... kde jsme se v tom světě spolu natrefi-
li... S Natálkou se natrefili právě v Automatu
Svět. Klopila do sebe rum jako jiná citroko-
lu. Jméno z euforie po osvobození nenávidě-
la zvláště v osmašedesátém. Na věčné časy.
V šikmině protější stěny půdy bylo několik
bedýnek. Nic moc, lehké zelinářské laťovky.
Snadno dvě vytáhl do pruhu světla od svého
vikýře. Pokýval hlavou. Tak to by šlo. Dotáhl
je pod okno a bedýnku nejprve otočil dnem
vzhůru, ale pak si to rozmyslel a dal ji na bok.
Byla tak vyšší. Ztěžka na ni vystoupl a poku-
sil se natáhnout. Peříčko se chvělo ve větru.
Působilo křehce, ztraceně, něžně. Nedosáhl.
Nešlo to. Bedýnka byla daleko. Na druhou
stranu nepraskla, dobré znamení. Narovnal
bedýnku a pro jistotu přitáhl i tu druhou.
Ruce měl černé od sazí. Jednu bedýnku pře-
klopil a druhou na ni postavil. Držel se rámu
a opatrně vystoupal jako po schůdcích, mo-
hl se bez obtíží vyklonit. Nalehl na parapet
a natáhl ruku. Když na komín, tak na komín!
Taková blbost. Ale ten pocit! Rozepjal ruce
jako by chtěl obejmout celý svět. Mít kříd-
la, zakroužil by kolem vily a přestříhal ni-
tě všem holubům. Vítr mu olízl obličej jako
kotě z Kerska. Ještě kousek se povytáhl. Já
holoubek sivý... V celém těle najednou pocí-
til lehkost. Pak už jen letěl...

Bohumír Procházka – proChor, Jičín

Poslední let Bohumila Hrabala

Když jsem si googloval mistra Hrabala, tak pokud tam bylo celé jméno, tak i můj starý
počítač se vytahoval, že umí 763 743 zobrazení. Když jsem ale zadal jenom příjmení, už
na třetím řádku bylo rodninné vinařství Hrabal odkudsi. Co bude za pár, co bude za desít-
ky let? A je to důležité?

Pro nás a naše následníky zůstane starý pán s krásnými vráskami a s „přehazovačkou“.
To jsou ty vlasy, kterými se zakrývá, jak pleš postupuje. Pán, který si našel mladíčkou April
Clifford, nazval si ji krásně česky Dubenka a psal jí dopisy, kde popisuje své názory a po-
city. Nejpůvabnější na nich je, že prý nikdy nebyly odeslány.

Víme co je v nich, ale jen domýšlet se můžeme, o vztahu H – D, nebo D – H. Asi to
i některý literární vědec někde vypátral. Ale po tom nemusíme pátrat my. Zbývá nám tak
prostor přemýšlet si o nich. Vypsal by Hrabal své dopisy, kdyby Dubenka neexistovala?
Napsal on v těch dopisech všechno? Jistě že ne. Ani nelze vypsát, jak starý pán tu mladou
dívkou vidí, vnímá, co pro něj znamená. Ostatně ty dopisy byly úplně o něčem jiném. Jen
v našich myšlenkách, a ty můžeme rozvíjet libovolně klikatě i kostrbatě, můžou být pocity
i skutky starého pána, kvůli kterým jel až do Ameriky.

Goethe měl svou Ulriku, Tigris svou Lucii. A Vaculík?
Ale možná všechno bylo úplně jinak.

* * *

Co se stalo 3. února 1997 na Bulovce v Praze? Kolik všelijakých úvah se potom vyro-
jilo a ještě rojí? Chtěl? Nebo to opravdu byla nešťastná náhoda?

Na co při tom myslet? Říká se, že krátce před smrtí promítne se člověku celý život. A ješ-
tě by měl být čas vnímat to světlo v tunelu, který nás pohltí. Měl na to čas? Uvažoval tak?

Google navede jak spočítat volný pád. S odporem vzduchu je to složitější. Páté patro je
dejme tomu ve výšce 15 metrů. Pokud se neuplatní odpor vzduchu, moc nestačí se uplatnit,
vychází doba pádu méně než 2 s. Co se dá stihnout za dvě sekundy?

Panu doktorovi bylo, když odešel, 83 roků. A měl to všechno už dávno promyšlené.
Opravdu měl? Někteří tvrdili, že ho život už nebyl. Jiní mohli by hlásat, že už vše vyko-
nal. Že lidstvu mnohdy zanechal.

Ale jak to bylo a je – to věděl, a ví jen on sám. Vůbec není potřeba, abychom to věděli my.

Hantá si dál čte ta úžasná moudra z knížek, které nerozumní lidé vyhodili a duše BH
se mezi pátým patrem a zemí oddělila od těla, zakroužila nad Kerskem a nad lesy tam zní:
„Jak je ten svět pořád hezčí a hezčí. Ne že by byl, ale já ho pořád tak vidím.“

Za pět minut dvanáct

Ani nevím, jak dlouho jsem takhle seděl na lavičce pod starou, košatou lípou, která kvetla a krásně voněla. Celý tenhle městský park je krásný, hlavně proto, že je plný obrovských starých stromů, které tady měly to štěstí, že unikly moderní kácivé zkáze. V duchu jsem se pokoušel představit si dobu asi tak o sto let nazpátek, kdy tady „na korze“ hrála hudba, hezky oblečení lidé se procházeli a zdravili, a od divadla J. K. Tyla se šlo zase nazpátek. Většinou šli pak na chvíli posedět a popovídat si u vídeňské kávy do starobylého hotelu Valdek, budovy palácového typu, která přežila v celé své nádhře a společenského lesku déle než sto let včetně svého nového jména „Slovan“ – než ji pohltily majetkové neurovanosti posledních deseti let dvacátého století, a vytvořily z její jedné poloviny ruinu.

Můj život zachvátil zase jiný uragán, vytvořil ze mne ruinu, a já jsem seděl v parku proti budově s podobným osudem, s dosud nepoznaným pocitem, že jsem konečně v sobě všechno uklidil, a zjednal jsem si v životě jasno. Ano – je pro mě obnošená vesta, a vše, co se dalo, dávno už jsem prožil. Není zde prostor pro další možnosti - po pravdě - ani ho nechci hledat. Zbývá mi už jenom jedna cesta – stříknout si trochu jedu do žil. Když jsem byl v pubertě, řval jsem nadšeně tuhle písničku spolu s ostatními pubertáky – připadala nám jako správná pecka.

Vím, jak se bude můj jed jmenovat – celou dobu koukám do obrovských výloh lékárny před parkem, kde moje poslední cesta začne. Odtud obejdu všechny lékárny, a všude si koupím jedno balení prášků na spaní.

Díval jsem se kolem sebe a skoro jsem brečel, že všechno, co bylo na mém životě hezké – třeba jaro - už nikdy neuvidím, ale na druhou stranu zase to, co bylo ošklivé a zlé, mně už nikdy nenajde, aby mi ublížilo. Nikdo neotevře mou poštovní schránku plnou zelených, modrých a červených pruhů, na místě, kde jsem dříve nacházel pohlednice s kytkami, nebo s vánočním stromečkem. A ještě jedny verše se mi dostaly na mysl... nebe rozčesává komínů les šedý, a tak vidím svoji rodnou Plzeň naposledy... a pak už jsem brečel doopravdy a nahlas. S kapesníkem na obličejí jsem se třásl pod náporem vzlyků. Všeho mi bylo líto - nic jsem nezvládl, nebo jsem to vzal za špatný konec?

A pak jsem náhle zaslechl... jakoby šustění papíru, a už tu byl nějaký svazek listů, který sem přifoukl vítr... potištné stránky se zastavily zrovna o moje boty. Byl jsem tak zaměstnaný svou sebelítostí, že jsem tomu nevěnoval pozornost, ale po chvíli, když se papíry nehýbaly z místa, jsem zpod kapesní-

ky zahlédl, že jsou to stránky z nějaké knihy. Zvedl jsem je a začal jsem číst... “některé skvrnky nelze vyčistit bez porušení podstaty látky“... hm, zajímavé – a pravdivé! Stránky vzbudily můj zájem, a četl jsem dále...

...v jednom okně svatý Dionysius, ač sřát, přece ještě vstal a nosil svoji uřatou hlavu kolem popraviště – a ve druhém okně byla popravené svatě Agátě uřatá ruka, ale posel s tou uřatou rukou zabloudil...

Tady to bylo utřené, a na dalším listě jsem četl... vod tý doby, co náboženství není ve školách povinný, lidi děsně zpustli. „Je mi vás, sousedi, upřímně líto“, řekl pan Kůrka, a nedovedl utajit radost v hlase. Odcházel od svého krásna, uprostřed cesty poklekl a dělal, jakoby si zavazoval tkaničku...ale přitom se smál, až mu slzy kapaly na špičky bot... Zde byl list opět utřen. „Ksakru!“ klel jsem, protože bych si byl rád počítel v souvislostech, a snad bych i dokázal poznat autora alespoň podle stylu psaní? Ještě jsem měl k dispozici kus další stránky...

...dlouhým pohybem koštěte zametal dlažbu a hvízdal si – pak přestál, opřel se zády o žebřík svítilny a posteskl si... ty lidi jsou ale blbííííí – tak blbíííííí!

„Clověče, odkud jdete?“
„Z nebe.“
„A jaký to tam je?“
„Prima!“

Zuřivě jsem převracel stránky, ve snaze nějak ty texty identifikovat – a pak jsem místo do lékárny pro jed, rozběhl na druhou stranu přes park do knihovny. Strčil jsem stránky pod nos paní za výpůjčným pultem, a dožadoval jsem se možné identifikace. Dívala se do toho, ale nic.

„Hm, to mi nic neříká... Andělko, podívala byste se na to? Pán chce vědět, z jaké knihy to může být“... obrátila se na starší kolegyni, která vzala papíry do ruky a začetla se.
“Ale - to vypadá na Hrabala – jo, určitě - to bude Hrabal! Počkejte“... a odběhla k regálům.

Byl jsem zklamán. Hrabal to nejspíš není, toho bych poznal. Postřížiny i Ostře sledované vlaky jsem dokonce viděl zfilmované.

“Už to mám!“ přiběhla Andělka s nějakou knihou, chvíli listovala, a pak mi podala stránku se svatým Dionysiem z povídky Pan Notář, a nalistovali jsme i „blbííííí lidí“ v povídce Bambini di Praga. Ovšem, že to byl Hrabal a jeho kniha Pábitel. Já jsem ale blbéeéééé – tak blbéeéééé!

„Andělko, vy jste anděl“ – vyškubl jsem překvapené paní knihu z ruky. „Zachránila jste mi život - víte o tom?“
Samozřejmě že nic nechápala, já jsem si odnesl knihu domů, a četl jsem. A na

jednou jsem pocítil sílu, kterou jsem vždycky měl asi tak od dvaceti, kdy už jsem věděl, že můj život bude po mém – sám si vyberu, jak chci žít, a nikdo mi v tom nezabrání! A teď, ve dvaačtyřiceti, bych se nechal dovláčet zelenými a modrými pruhy do lékárny pro jed? To se načekáte, mizerové blbííííí - a začal jsem s velkým úklidem. Co kdyby se náhle otevřely dveře, v nich bude stát třeba Pepin a obrátí mi život roztomile naruby? Případně nějaká Pepina? To by taky šlo. A já jim půjdu na půl cesty naproti.

Zachránil's mě, Bohumile, přesně na poslední chvíli. Za pět minut dvanáct už bylo, když jsi mi přišel říci po svém, že život je sice někdy trapas, ale to ještě neznamená, že budu hned balit fídlátka a pryč. Díky tobě, Bohumile, cítím v sobě zas sílu obra, a přesně to jsem potřeboval. Ano. Možná, budu jednou taky stát u okna a přemýšlet, jestli bych dokázal létat jako holubi – ale do té doby uplyne ještě hodně vody.

Libuše Matysíková,
Vrchoslavice

Proč jej čtou

Pracovna v Kersku
i hospoda U Tygra
stálí štamgasti
i obdivovatelé

Kančí pečinka
se šípkovou omáčkou
hospůdka u lesa
vzpomínky jdou

Své chvíle prožíval
mezi lidmi
u piva
a studiem života

Studiem života
studiem poznání
čistý jazyk
jadrné vyznání

Život s lidmi
a mezi lidmi
život ve vši parádě
starostí i radostí naplněn
Živočišné lidství
kouzlo okamžiku
romány, příběhy,
múzy, politiku

Svoboda vnější
a vnitřní
i pocit satisfakce
vedla mysl umělce

Toť touha zvědavých
čtenářů
toť touha číst
příběhy lidství

A vědět

že jsou...

Pábitel – 1969.

Do města jsem přijela skrze bolavé koleno. Vybrala jsem si den, kdy ordinuje ortoped Veselý (znelidňuje mě pomysleni, že by se na moje koleno měl vrhnout doktor Vlk), jenže doktor Veselý měl zrovna dovolenou. Nevadí. Když už jsem tady, navštřívím ušní-nosní-krční. Pravé ucho mám zalehlé od posledního pobytu v blázinci, kdy jsem si – ze strachu, abych se nezbláznila – strkala tři neděle špunty do uší.

Na ušním-nosním-krčním však mají také dovolenou. A tak jsem se přišla podřívát na Vás, pane Hrabale!

Přišla jsem se na Vás podřívát, jak sedíte – celý zdřevěnělý – na náměstří; taková nenápadná dominanta, možná méně do očí bijící než textilní medvěď v nadřivotní velikosti naproti přes ulici, u Hratexu. Ten medvěď, stokrát pokrytý prachem a stokrát opršělý, potupně řetězem přivázaný k plastové řidli – a Vy, odrážející sluneční řár, a důřtojný. Medvěď civí bez mrknutí skleněného oka na Vás, a Vy se díváte směrem k Labi a směrem k veřejným záchodkům – úžasně čistým (pouřžít za pouhě dvě koruny!) – a k Vařemu milovanému pivovaru...

Třiatřicet ve střínu a po Vás, pane Hrabale, stěkají čůrky mořidla; nebo laku? Nebo pryskyřice? A slečnám, křřížujícím jako nádherně barevně jachty náměstří, stěká pot úřlabinami zad a řader... A postarřší cyklistka zouřalých očí, zchvácená, mě zastavila a ptá se, Vy jste vocud'?

Ne tak úplně... ale ptejte se, říkám, protože vím, co přijde (vypadám usedle a důvěřhodně a dokonce i ve Vídni se na mne zbloudivřší turisté obraceli s prosbou o radu; ač jsem měla pro řípád krajní nouze řipravenou jedinou skorovětu – Bitte, Wasser! – moje obrýlená tvář je mátlá), a taky ano – Prosim vás, kde ře je tady ten Vodafón?

Inu, donedávna sídlil tady na náměstří v lékárně, ano, svět je divný; řívenka od Vodafonu – chudinka – měla malý pultik mezi dvěma frontami, jedna čekala na VOLNÝ PRODEJ LÉKŮ a druhá NA RECEPT (ale chrchlali všichni stejně).

Nahlédla jsem do lékárny a zase vyšla ven, tak už tady není, řekla jsem. A zchvácená cyklistka dál naléhá, tak se jich tam zeptejte, kde teda je? Veřla jsem zase do lékárny a zase vyšla, tak prý se ten Vodafón přestěhoval do Poděbrad! A cyklistka si zouřá, vřždyť odtamtud právě jedu! A kde ře teda sídlí řpěsně? Znovu jsem vřstoupila do lékárny a zase vyšla a ředala informaci, je v Tescu! A cyklistka poděkovala, obrátila kolo a vydala se zpátky do Poděbrad. A já jsem znovu vřstoupila do lékárny a paní řekárnice se na mne podřívala se zřejným podřážděním a já jsem si poručila masť na rozpraskané paty.

Prřiznám se: Vaře knížky, pane Hrabale, se mi nečetly snadno (a kdysi jsem jednu dokonce v návalu pohorření odnesla do antikvariátu, kde po ní – k mému překvapení – dychtivě skočili), vříte, tehdy jsem jeřtě měla své ideály, a marně se snařila najít něco krásného, natoř poetického na hydraulickém lisu nebo v řerstvě odlitěm ingotu. A mrtvý hradlař – promiňte mi to – mrtvý hrad-

lař, „roztekly jako kamambert, v mouchách a červech“, to bylo pro moje estetické citění už hodně silně kafe. Tenkrát. (Pochopte: mám už svou vlastní mrtvolu, a do konce řivota ji budu vidět; oběřence v ukoptěném vařáku, v kaluři své moče a slin. Jeho příběh jsem, bohuřel, do antikvariátu odněst nemohla.)

V pábeni jsem viděla morbidní cynismus, komično bez úřměvu.

Hořící krysa, běžící vysokou peci. Zhnisané řány, nemanřželské děti, prostitutky, opilí chlapi, opuřtěné stárnoucí řeny. Řivot řpěce není, nemůře být takový!

Pane Hrabale...

Jenže dnes už vím, ře Vy jste ho doopravdy řil, a také řivoty lidí kolem Vás.

K pochopeni Vařich knih se musí dospět, dozřát. Řít DOOPRAVDY, jako řena toho Klečky, co dělala na dráze u posunu: jak ta řila svůj řivot intenzivně! Každý den manželřtví prořivala jako ten první a zároveň i poslední. Každá minuta měla svůj náboj, každě slovo váhu. Ona věděla, a v ředstavách do detailů řpěsně vídala, jak jí jednoho dne chlapi z depa přijdou říct, ře ten její ze řichty víc nedorazí, ře ho přimáčk vagón. Ta smrt s ní seděla v kuchyni a leřela v lořnici dlouhá desetiletí. A když to pak doopravdy přišlo, Marie Klečková to prostě bez reptání přijala.

Už nemůřete zajít do hospody, pane Hrabale, ale hospoda – a nejen ta – můře přijít

Socha na nymburském náměstří.

za Vami. Jste stále v centru děni, tady na náměstří, nikdy osaměly; s dřevěnou kočenkou na klíně a druhou vedle sebe, a k Vám si sedají děti a kolem Vás chodí Nymburáci a Vy tak jako vřdy nasloucháte jejich řivotům.

Když se u Vás zastaví matka s dcerou (musí to tak být – jsou si tak podobné! a dcera tlačí kočárek), necháte dceru vymluvit a myslíte si řvé.

... a Novotná, ta rozvedená učitelka z pářtého, pořád řeří tu sklepní kóji, ře je v ní mrdník, no a co, není to můj mrdník, dej si

v paneláku něco do sklepa a můřeš se s tím rozloučit, no nř?... a matka souhlasně přikyvuje, ... a tak jsem jí řekla, mám malý dítě a řóbii ře sklepu! A věřila ti to? Ře mám dítě, mi věřila, dyk slýchá noc co noc jeho zuřivej ryk (pane Hrabale, ta mladří řena ve svých osmadvaceti jeřtě ani jedinkrát nevkróčila do řádného sklepa!).

A jindy dohlříte mlčky na vřelijaké reklamní akce a meetingy politických stran, a rysy Vaří tváře se nepohnou, nenaznačí řádně řympatie ani známky protestu, jste prostě nad věci.

Na meetingu se rozdávají liskové ořřšky, to tu jeřtě nebylo, originální nápad; nřjaký důchodce ukořřtil hned dva pytlíky, protože jsou zadarmo, a pak jede autem domů a už za řizdy je hltá, bez ohledu na svou alergii na liskové ořřšky. A když přijíždí do Vřechlap, cítí, jak mu ořkávají sliznice a nemůře dýchat, a u Křchleb zastavuje a z posledních sil vymáčkává na mobilu 155, aby si zavolal záchranku, dřive než se zadusí.

Ale Vy už mezitím nasloucháte dvěma stařenkám, dávným spoluřačkám, z nichž jedna dořívá u dcery a druhá v penziónu.

Viř, Věro, na mě ti kolikrát přijdou takový divný stavy, vykládá ta z penziónu, ... ře si až říkám, není to už vono, ten konec? Ale pak není, byla to asi ta prošlá makrela... ale rozhodně se to blřží, to vím, to cejtím, a kolem mne se to tak měni!... každě tam máme svůj pokojíček, Věro, pár kousků svého nábytku, kytku, obrázek... a vřdycky když slyřím vřtání do zdi a buření, tak to znamená, ře jeden umřel a jinej se nastěhoval, upravuje si pokojíček... a já pořád jeřtě řiju.

Svět je malý, pane Hrabale, prošla tudy i paní Míla; řije už léta na Floridě, ale pravidelně se vrací, aby se svými sourozenci a přáteli zavzpomřnala na dětřtví a mládí. Rozdává drobně dárky, které nakoupila na bleřáku v Miami a usmívá se na všechny strany americkým úřměvem své dokonale zubní protězy. Než odeřla za moře, řivila se jako družinářka ve řkole, jako krmička prasat v JéZetDé i jako řervírka v motorestu Ohio, ano, ve Vařem Kersku!

Úřplně nejlepřší, vzpomřnám, úplně nejlepřší práce byla v tom prasečáku, s řtma sviněma, to mi vřř! říká bratrořvé řeně. ...Jinak – s lidma – to vřude stálo za hovno...

Ale Vy vříte, pane Hrabale, řvé. „Nebe není humánní,“ napsal jste. A já už tuřím, jak jste to všechno myslil, já už mám pocit, ře Vám začínám rozumět.

Dřevo je pomřřivřjší než kámen nebo bronza, a tím i lidřtěřší. Nemohli zvolit řřihodněřší materiál pro Vaří sochu!

Tak já už musím na autobus.

Nebojte, sám nezřstanete. Dál budou kolem Vás chodit a bavit se, smát se, mlčet, potkávat se, nadávat a protestovat studenti, důchodci, maminky, děti, zloděři, prodavačky, bezdomovci, poslanci a kosmetičky, úředníci a popeláři, opraváři praček, básníci a turisté, lesníci, policajti a učitelky (některé i rozvedené), novomanřželky a kominiři. Pokřřývači, blázni, pořřačky, filatelisti, opilci, zubaři, dýleři, krásně slečny a diabetici... A taky psi.

Dál kolem Vás pũjde řivot.

INTERVIEW S HRABALEM

Je to dávno. Dlouhých dvacet let, co jsem dělal interview s Bohumilem Hrabalem. Dávno nebo jakoby včera? Nevím. Záleží na měřítku. Na čase, na prostoru a v neposlední řadě také na možnostech našeho pozemského vnímání. Procházím ztichlým Kerskem a vzpomínám. Tiše. S nostalgií. Shledávám, že se téměř nic nezměnilo. Kersko zjevně náleží k vzácným a vpravdě kultovním místům, třeba jako Kouřimecká rybárna na břehu řeky Berounky, ve které poslední dva roky před koncem svého života pobýval spisovatel Ota Pavel. Nebo jako jihofrancouzské Ramatuelle, kde na venkovském hřbitově uhlidáte prostý, vavřínem porostlý hrob, do kterého uložili ostatky Hrabalova oblíbence - francouzského herce Gérarda Philipa v kostýmu jeho nejmilejší role - Cida. Mám ta místa rád. Jakoby se zde zastavil čas. Zde se nachází to, co je nad sůl vzácné: lidský rozměr a duše. Procházím se Kerskem a po občerstvení minerálkou z léčivého svatojosefského pramene zamířím rovnou k Hrabalově lesní chatě, kde panuje stejný klid a pohoda jako před dvaceti lety, jen s tím podstatným rozdílem, že mne pan Hrabal už na zápraží nevtá a nezve dál. Vlastně

do redakce deníku EXPRES. Při jedné z raných porad jsem panu šéfredaktorovi Václavu Chadrabovi navrhl, že přispějí svoji troškou do mlýna, a k ještě větší slávě novin spáchám rozhovor s Bohumilem Hrabalem, neboť si to slavný autor zaslouží. Tím spíše, že brzo oslaví životní jubileum – 80. narozeniny. Zástupce šéfredaktora, muž znalý věci, se při mých slovech pobaveně usmíval říka, že můj návrh je sice bohužel, leč neproveditelný. Každý v branži přece ví, dodal, že pan Hrabal je plachý, starý a nemocný, a tudíž novinám interview neposkytuje a na všechny dotěrné novináře, bez ohledu na to, odkud se vyloupí, je jako ras. Nedal jsem se páně Vonderkovými pesimistickými úvahami odbýt a na konci porady dostal šéfredaktorovo svolení, provázené obavou, zda se spolu ještě někdy na redakční poradě shledáme. Vyrazil jsem do Kerska v jedno středěční sychravé ráno nejen dobře naladěm, ale navíc patřičně vybaven vším, co je k rozhovoru s takovou legendou všech legend zapotřebí. Byl března a letovisko, známé mi do té doby pouze z Menzelova filmu „Slavnosti sněženek“, mne zklamalo. Kde nic, tu nic. Ani živé duše – až na mladou poštovní doručovatelku,

naloženým nákladem uháněly čerstvě postavenou dálnicí z Prahy do Poděbrad. Pomalu jsem otevřel neuzamčená vrátka a nesměle zaťukal na dveře. „Dále!“ ozvalo se odkudsi z chaty, a já vstoupil. Pan Hrabal byl pohodlně usazen u vyhřátých akumulčních kamen v místnosti, která mu byla zjevně vším: kuchyní, ložnicí, obývacím pokojem i pracovnou. Na klíně choval spokojeně předoucího kocourka, který - jak jsem se později dozvěděl - byl cizí. Ptal se mně, potom už zvýšeným hlasem, po důvodu mé nečekané návštěvy. Ani jsem se nestihl pořádně představit, natož všechno vypovědět, a už jsem byl rázně odkázán do míst, která se slušným způsobem snad ani nadají pojmenovat. Jako novinář se nerad vzdávám, a tudíž mi přišlo ostudné vrátit se do redakce s prázdnou. Ne kvůli možnému výsměchu. Ne kvůli potupě. Ale pro porušení nepsaných zákonů a stavovské cti, kterou mi kdysi v měsíčníku Interview vštěpoval šéfredaktor Eduard Pergner. Leč, nedalo se nic dělat. S Bohumilem Hrabalem bylo těžké pořízení. Ale vzdát to bez boje? Přesto jsem panu spisovateli zdvořile poděkoval, nesměle jsem mu do rukou vložil knížečku „Světlo na konci tunelu“ a hotovil se k odchodu. „Co to je? Co mi to dáváte?“, zahartusil pan Hrabal. „Ta kniha pojednává o Janu Palachovi“, vysvětluji. „Aha. A kdo ji napsal?“ „Palachův a konec konců i můj učitel pan spisovatel doktor Miroslav Slach, který vás tímto moc pozdravuje.“ „Opravdu?“ „Na mou duši, Mistře Hrabale, na mou duši!“ „Neříkejte mi Mistře,“ rozzlobil se Hrabal, ale poté mi, už mírněji, pokynul, abych se posadil vedle na lavičce. Pak - jako mávnutím kouzelného proutku bájného čaroděje Merlina - se vše v dobré obrátilo. Bohumil Hrabal se opět pohodlně usadil u vyhřátých kamen s vysvětlením, že ho už zase zlobí dna, a nastalo téměř hodinové povídání, které se později stalo součástí nejen kulturní rubriky sobotního vydání deníku Expres, ale také ceněným exponátem Hrabalovy pamětní síně v nymburském muzeu. A není se co divit, neboť se prý jedná o jediné a tím pádem vzácné interview (ilustrované devíti barevnými fotografiemi), které pan Hrabal u příležitosti svých 80. narozenin nějakému novináři poskytl. Pokaždé, když se procházím Kerskem, s úctou vzpomínám na mé první a bohužel také poslední setkání s velkým spisovatelem. Mimoděk myslím na to, jak by asi tento hrdý nositel francouzského vyznamenání „Officier de l'Ordre des Arts et des Lettres“ oslavil svoji jubilejní stovku? „Já jsem plachý a nedovedu své narozeniny oslavit,“ prozradil mi tehdy do diktafonu své malé tajemství. „Víte, já svoje narozeniny, a vlastně ani jmeniny, dávno neslavím. Já jsem tak zvyklej už od dětství.“ Přesto si Bohumila Hrabala při té jeho „STOVCE“ dovedu na terase lesního ateliéru manželů Kubových představit: Oděný ve sváteční šat dopíjí z püllitru Francinův ležák, krátce se zamyslí, souhlasně, jen tak pro sebe přikývne, a pak - jakoby mimoděk - prohlásí: „Nebesa byla usmířena. A pivo bylo dobré!“

Bohumila Hrabala fotografoval Milan Richtermoc v březnu 1994.

- tak úplně „horké“ to s tím vítáním a zvaním dovnitř ve skutečnosti nebylo. Ba připomínalo to scénu s předáváním čestného občanství královského města Nymburka, kterou ve své knížce „Bohumil Hrabal a jeho městečko, kde se (bohužel) nezastavil čas“ suggestivně vykreslil spisovatel Jan Řehounek. Nešťastná delegace nymburských konšelů u pana Hrabala i se svým vzácným glejtem tehdy v Kersku „ostrouhala“. Já jsem kýženě interview nakonec dostal. Jak k tomu došlo? Jednoduše. V lednu roku 1994 jsem byl přijat

díky níž jsem v rozlehlých končinách kerského poleš konečně našel Hrabalovu chatu. Přiznávám - nebyl jsem předem ohlášen - a navíc jsem netušil, zda je pan spisovatel vůbec doma. Ale proboha, říkal jsem si, kde by taky měl v tuhle nevlídnou dobu být, když už ne v Kersku? Byla to odvaha, do nebe volající drzost nebo obyčejná nevědomost? Nevzpomínám si, ale jistě je, že dnes bych se něčeho podobného už neodvážil. Hrabalův lesní domek svítil do dálky jako mocné světelné lampy kamionů, které časné ráno s plně

Josefa Růžičková, Šumperk

Supéér!“ doslova zaječela naše dvanáctiletá puberťačka, když zasedla po ránu k počítači, zapnula internet a u rubriky Novinky objevila nabídku k spuštění filmu Postřižiny, a to až do dnešních osmnácti hodin.

Manžel chtěl Monice oplátit nějakou její dřívější provokaci, a tak nasadil znuděný výraz, mávl rukou a řekl: „Hm, vždyť jsme to viděli už dvakrát a ty nejmiň třikrát.“

Obrátil se ke mně, mrkl na mě a usmál se.

„Aspoň vím, na co se mám těšit,“ sdělila mu Monča „Pustíme si to, ne? Teta s Adélkou se budou dívat taky...“

„A co když ne? Má drahá sestra i její princezna přijely hlavně kvůli lesu,“ namítl manžel.

Monča měla jasno: „Už jsou na cestě z nádraží, budou tady za pár minut, tak se jich zeptáme. Do lesa vyrazíme hned po obědě... No, a ten film si můžeme pustit až do osmnácti hodin, jak je tu uvedeno. Stihne se les i film.“

To jsme samozřejmě netušili, že jedny „postřižiny“ zažijeme ještě předtím, a to v lese.

Dlouhé zvonění. Adélka! Asi nás ta čtyř a půllétá holčička podezírá z hluchoty. Zpoza dveří bytu slyšíme: „Aduš, takhle dlouze můžeš zvonit jenom na nahluchlou paní Slámovu...“

„Já jsem nevěděla.“

„Už jsem ti to přece říkala.“

Teta se jako obvykle tetelá radostí, když obdivujeme Adélku, jak vyrostla, jak jí sluší oblečení a že má pořád tak krásné zlaté vlasy, za které by se nemusela stydět pohádková Zlatovláska. A ta nová modrá spina v culíku!

Na Moničinu otázku na ty Postřižiny její teta odpovídá: „Jasně. Těším se na to. Hrabal se mi neomrzí a ten film je kouzelný.“

Adělčina matka je učitelka a ona i její matka si zakládají na tom, jak je Adélka slušně vychovaná, že je zvyklá poslechnout i v záležitostech, kde by jiné děti jejího věku odmlouvaly nebo se jinak snažily, aby bylo po jejich. Ale já a Monča o tom víme své. Všimly jsme si, že Adélka tam, kde tuší zákaz, se snaží jej předejít a udělat si „to své“, než je ten zákaz vysloven, a také

umí předstírat krátkou paměť na zákazy. Jako třeba teď s tím zvoněním jak na lesy. To tak třeba skočí z pohovky na poněkud vzdálené křeslo v okamžiku, kdy je babička k ní otočena zády, a když ta se po zavržení křesla vyděsí a slibuje „pár na zadek“, tváří se překvapeně, jako že netušila, že se to nesmí.

I v lese takto zareagovala, ale tentokrát jí to stálo víc než jen pohružku naplácání na zadek. Ale pěkně popořadě. Aduš má na sobě bílé tričko a světlé béžové capri kalhotky, protože její nejbližší vědí, že se to doporučuje kvůli dobré viditelnosti klíšťat lezoucích po oblečení. Má zakázáno sedat si na na zem i na pařezy. Sbíráme houby a ona běhá od jednoho k druhému a jáásá, když sama objeví nějakého suchohříba.

Vidím ji, jak se přesune za babičku, opře se zády i hlavou o strom, aby si poněkud odpočinula, než babička začne křičet: „Neopírej se, umažeš si tričko!“

Babička po ohlédnutí nezklamala její tušení. Jenomže... co to? Adélka v mžiku odlepila záda, hlavu však ne. Pláče s hlavou nalepenou na kmeni smrku! Zjišťujeme, co se stalo. Poměrně silný pramen vlasů jí pevně drží na kůře hustá, už hodně zatuhlá směla. Střídáme se u ní. Nikdo z nás není úspěšný a Aduš už řve „jak na lesy“. Přichází v úvalu jediné řešení: postřižiny. Z nožů na čistění hub je nejostřejší ten manželův kapesní. Babička se snaží o sladký hlas, když jí vysvětluje, že teď se jenom přefízne ten pramínek uvízlý v husté směle a zítra se stává s ní doma, v Přerově, u své oblíbené kadeřnice, aby ji ostříhala.

„A to už nebudu moct být za princeznu na maškarním karnevalu ve školce!“ namítá Adélka lítostivě. Vysvětlujeme jí, že princeznu nedělají dlouhé vlasy, ale koruna. Oceňuji v duchu manželovu reakci na situaci: „Adélko, já ti ukážu fotografii opravdové princezny, která žila v Anglii a jmenovala se Diana. Uvidíš, že má korunu posazenou na krátkých vlasech a moc jí to sluší.“

Inspirovaná otcem se přidává Monča: „Až se vrátíme k nám domů, pustíme si film a tam uvidíš jednu naši krásnou herečku s dlouhými vlasama, která se na konci

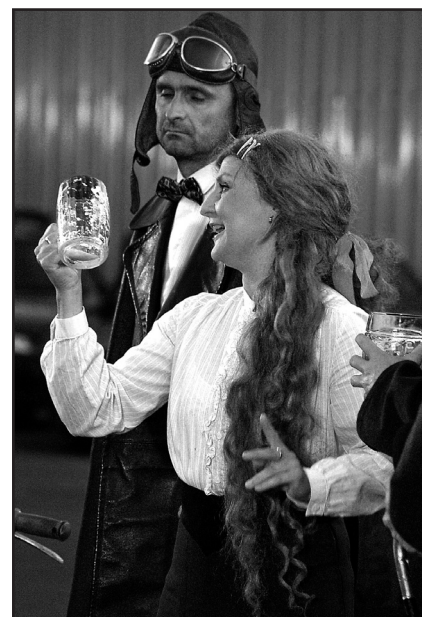
filmu nechá ostříhat. Uvidíš, že ostříhaná bude ještě krásnější.“

Manželova „drahá sestra“ oba odměňuje vděčným úsměvem.

Intervaly mezi vzlyky „naší malé princezničky“ se prodlužují. Nakonec svoluje k přeřezání pramene vlasů možná proto, že jsme ji přesvědčili, že ke koruně sluší ne jenom dlouhé uši jako v případě krále Lávary, ale také moderní účes z krátkých vlasů, možná však jen proto, že už nemůže vydržet to „přikování“ ke kmeni stromu.

Z Postřižin puštěných na internetu viděla Adélka jen začátek filmu a jeho konec. Vše ostatní prospala. Magda Vášáryová se jí opravdu s krátkými vlasy líbila.

Adělčina babička nám pak další den volala, že postřižiny u její oblíbené kadeřnice byly bezproblémové.

Postřižiny v podání ochotníků z Řevnic (2008).

Věra Vaďurová, Praha

Akrostich

Hodiny tance, hodinky večerní
Ruce spojmí odevzdaně či s láskou prople-
tou se dlaně
A hudba hraje k laskání, temné síly odhání
Bázlivé srdce s jiným v rytmu sladí
A hodinku večerní perlivým mokem
do vzpomínek vsadí
Lehkým vánkem přivane chladivé vůně
z blízkého stromořadí

Bájný okřídlený Pegas
Objevil se prý v pradávnych dobách i u nás
Horymír, odvážný muž, si ho prý ochočil
a vycvičil
U hradeb Vyšehradu s ním postával, pro-
počty srovnával
Mléko a strdí mu dopřával
I krásnou, srdnatou klisničku
Let a skok z bájného Vyšehradu proto do-
padl na velickou jedničku

Petr Steindl, Brno

Nymburské pábení

Pěna z temene již opadala
zlatavý mok uvnitř srdce dosrkává noc
ucho od sklenice zanáší vzpomínky

Zahrabán v hrobě
oživáš ve věčném pábení svíc
co vypráví tobě
jak hvězdy odletěly na měsíc
a kosti na hradištském hřbitově
jak svírá mráz

Valentýna Koutníková,
Rakovník

Kočenky

Tak, kočenky moje, už jsem tu, kolik vás dneska je? Která mě přijdete přivítat? Pipsi, Pipsi, to bys koukala, jaké kočky mám kolem sebe! Neměla jsi mi, holka, odejít, co si teď s tou samotou počít? Vždycky jsi mi radila, já si pak nějakou chvíli neporadil a honily mě deprese. Až kočenky mi pomohly. A že jich je! Tak co, holky? Copak si dneska dáte? A jak vám zase šmakuje! Jen se vám čumáčky třesou na ty mlsoy. Nejradš grilovaná kuřátka, salámky, mléko, kokám, to vám teda moc nejede, a suchý rohlík, ten už vůbec! Víte vy vůbec, co mě ty denní cesty za vámi stojí? Peníze nemyslím, ty byly a budou. Jenže té síly ubývá. Dá to přemáhání, aby se starý člověk s bolavými klouby a plným bařohem na zádech donutil vyrazit kus cesty po svých. Ale že jste si zvykly! Denně kolem jedenácté u zastávky. Kdo to v mých letech může říct, že má každý den rande s kočkama. A to jste prý divoké! No, možná, trošičku. Tak trošku opatrně, nedůvěřivě. Kočky. Polodivoké... Holky moje, vidíte, že jste rády, že mě máte! Tak tady je dnes poslední dlabanec a já si zajdu taky na jedno. Teď si jděte hezky po svých! A kdyby něco, máte tu Věrku Sýkorku!

Eva Toušová, Kostomlaty nad Labem

Jak chutná sláva

Tak, jako se říká o Karlu Čapkovi, Albertu Einsteinovi či Janu Werichovi, že tyto osobnosti byly slavné, stejně se dočteme i o Bohumilu Hrabalovi. Kdekoliv narazíme na jeho jméno, v řádcích jistě nalezneme totéž. Dovedeme si však představit, co vše znamená a přináší sláva? Říci o někom, že je slavný, zdá se být už frázi. Víme však, co se pod pojmem doopravdy skrývá?

První myšlenky jsou, že se člověk stane ze dne na den známý, uznávaný, chválený. Ovšem tohle všechno může být pomíjivé a netrvat věčně. Pro zachování slávy je nutné vzbudit v ostatních další přiznání o svou osobu, uchvátit je něčím dalším a především tuto činnost konat dále a stále lépe.

V každém článku, který vypovídá o Bohumilu Hrabalovi, je uvedeno, že jej též zastihla sláva, a to ve velkém měřítku. Svědčí o tom udělení několika cen za tvorbu, literární přínos a převzetí medaile za zásluhy. Že se jedná o ceny významné, vidno tomu, když jsou udíleny z rukou velkých státníků či světově známých osobností. Získat takovou cenu vyvolá jistě pocit pochvaly a uznání. Zároveň je odměnou za to, co umíme a děláme pro druhé a výrazem toho, že činnost konáme dobře. Jiní nám tak dávají najevo svou spokojenost a cení naši práci. Každá pochvala musela i tak Bohumilu Hrabalovi činit radost a vést k vytvoření dalšího, pokud možno stále lepšího díla. Nebo snad pan Hrabal nečerpal z energie uznání? Psal proto, že jeho záliba přerostla natolik, že se stala

Miroslav Rezek, Staré Splavy

CHVÁLA IMAGINACE

Snad v horku tančící věže pražských kostelů mi zamotaly hlavu, bloudím městem, až najednou stojím před Tvým druhým domovem, před Tygrem. Už sem nechoďš a u Tvého stolu, kde jsi jednou pil pivo i s Václavem Havlem a Billem Clintonem, prezidenty dvou největších světových mocností, si teď vypíjíje mozek teutonští synkové. Praha byla dobyta bez odporu.

Kelner mi bez ptaní posadil na tácek jedno orosené a já mám hned rozdvojené vidění, jako bych vypil ne jedno, ale nejméně čtyři piva, protože nejsem zvyklý na tu sílu, kterou zde čepují, ale skrz tohle pivo je žízeň zatraceně krásná.

Přilíši rychle uteklo to dvacáté století. Nemilovali Tě, přesto Ti brzy začali házet na hlavu vavřínové věnce, až Tě zaházeli tak, že už ani nejsi vidět. Dávno jsem Ti to chtěl říct mezi čtyřma očima, jenže jsme se pokaždé minuli. Přišel jsem třeba na Florenc zrovna ve chvíli, kdy na mě už jenom mrknuly koncovky Tvého autobusu, jak řidič přišlápl brzdu na stopce, než to na-

bral na Kersko. Seděl jsi na zadním sedadle a s tebou odjížděli i všichni bezprizorní kocouři Starého Města, které jsi nalákal na tu fůru koček v kerském polesí, na nevěsty, čekající na nadřžené frajery z Prahy, kteří je zbouchnou a udělají jim spoustu kořát. Už jim najednou nestačil Cassius, už se ho nabažily a mrňouskat se s ním už nebudou.

Nepotkal jsem ani Haňtu a zrovna jeho jsem hledal ve všech sběrných surovinách, chtěl jsem poznat člověka, který nabral na vidle i Immanuela Kanta. Nenašel jsem Haňtu a nenašel jsem ani ty sběrné suroviny, už dávno byla ta provozovna zrušena, protože nevyhovovala hygienickým předpisům.

Možná to byli Tvoji kamarádi ze zbořeného libeňského baráku v ulici Na hrázi. Nebo na Tebe zavolala Pipsi, že už je čas. Možná se Tvoje šrajbmašina vztekla zakousla do papíru a ty jsi ji ubil sekyrkou, i když jsi měl rozepsanou teprve první větu své literární závěti. Nebo kuchařky, za kterou bys určitě dostal mišelskou hvězdu.

Z těla na chvíli otekla bolest a třeba zrovna byly ideální povětrnostní podmínky.

Už dlouho Ti vděční ptáci na balkoně četli z knihy „Vždyť přece létat je tak snadné“ a Ty sis možná myslel, že umíš létat jako oni. Plánoval sis, že doletíš až do Kerska a přistaneš na plácku před chatou, kde Tvoje kočky svými těly vyznačily kříž.

Strážní andělé měli odvrácené hlavy, ale možná jim stačilo ukázat nateklé klouby a rozbitý psací stroj. Nikdy už neřekneš autorizovanou pravdu, zbyly jen domněnky a pochybnosti, ale já vím, že v osmdesáti třech letech ses jako Houdini vyprostil z provazů autocenzury a nadopován infuzemi, vylétnul za svobodu jako Ikaros.

Bogane, v Nymburce po Tobě dokonce pojmenovali svoje piva. Denně si notoričtí alkoholici krasopsaní propíjejí játra a ledviny, snaží se do sebe s pivem nalít i ten fůšřift, tu Tvoji lehkost automatického psaní, kdy jedna dlouhá věta stačí na celou knihu, na celý život. Dokud neuděláme definitivní tečku, vydržíme si hrát se slovy a nezlobit. A stejně jsi zlobil, stejně jsi permanentně někoho nasíral.

Stačilo málo a čerstvé výtisky Tvých knih místo ke knihkupcům dovezli k Haňtovi. Literární postava zabila svého autora a zalisovala ho do nejrásnějšího balíku, zrovna mezi Kanta a Nietzscheho. V papírnách tu metrovou magikostku jeřáb shodil do polévkového hrnce plného louhu a kruh se uzavřel.

Pane vrchní, platím, já musím být ráno střízlivý, musím koupit kilo šunky a dvě grilovaná kuřata a k tomu pugét a stihnout ten autobus, který, když je někomu sto, vozí mu gratulanty zadarmo a nechám se dovézt na konečnou, protože jestli to nevíte, tak Bogan má narozeniny...

Moje vzpomínka na Hrabala

Já mám k panu Hrabalovi zvláštní vztah od chvíle, kdy jsem přečetla v Plameni první jeho články. Bylo to kolem roku 1964 a já jsem pracovala na ministerstvu, speciálně ve vojenské vile, v níž chvíli po sametu bydlel pan prezident. Při obědě s naší generalitou se rozvířila debata nad Hrabalovou literaturou. Jako by Hrabal hodil do vody granát a hladina se rozstříkla na všechny strany. Ti odvážnější generálové jeho články zatratili, jiní příkyvovali, nikdo neodporoval. Svorně se shodli, že z něho nikdy žádný spisovatel nebude. Já jsem mlčela, i když jsem měla jiný názor. Byla jsem mladá a dobře jsem věděla, že v zaměstnání bylo všechno tajné a nechci-li je ztratit, žádné názory mít nesmím.

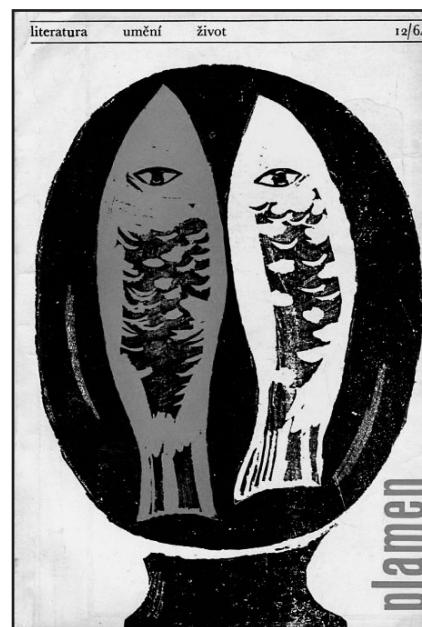
Každý měsíc jsem si pravidelně kupovala časopis Plamen. Když vyšel Hrabalův epos Bambino di Praga, byla jsem šokována nad syrovostí jeho pohledu. "Na veřejný záchodek se jde po schodech dolů, úroveň města značně stoupla, vždyť celé bývalo o několik metrů níž. Soustřed'uji se při močení na sirku. Vždy když tak močím, myslím na lidstvo. Občas nám bohové namočí do očí a jedeme." Taková slova, to bylo na tehdejší dobu něco neslýchaného. Pokračovala jsem: "Matka Boží s chrámu Týnského na to hledí, ale nic nevidí... zatímco ona nabízí své srdéčko z diamantů, nikdo nepřichází ani pro šutr." Přesně tak jsem to hlatala a cítila. A zároveň jeho Etudy - překrásné laskavé věty, které hladí jako padající listy: "První láska. Když špičky prstů spočinuly na ubrusu, tvé ruce vytvořily souhvězdí Casiopey, Hadí korunku. Dva trojúhelníky smíchem se neustále měnící a přece stejné. Smávala jsi se jako hrací strojek ukrytý v mariánském obrázku..."

Nebo ta nezapomenutelná povídka o přejeté srně. Pan farář sebral srnu ze silnice, lehce ji zdvihl, stočil se, a tak jako když ukládá dítě do postele, položil srnu do kufru auta. Umyl si ruce od krve a v domě, kde se měly konat křtiny, vyndal z kuffíku poniklovaného Krista a skleněnou konvičku. Rozsvítil svíce, ale vtom mu tatínek pošeptal: Raději všechno přeneseme, tady to bude vhodnější. Ale proč? Zeptal se pan farář, než se dovtipil. Pane faráři, my jsme tady na tom stole za svoboda, vlastně já, ne my... tam, jak je Kristus, ona měla vlasy a tady na rohu, jak je ta konvička, měla to... Tak to musíme přendat, řekl pan farář a přendávali a přendávali, až nebylo kam a pan farář rozhodl: Tedy to necháme tak, jak to je. Stejně je to všechno symbol, ale...stisknul tatínkovi loket, ale jedině život je skutečnost a už to děťátko přineste, ať ty křtiny začnou...

A ještě nádherná Majitelka hutí. Jsem zase na hutí. Už zdaleka vidím nosičku Jarmilku, jak vleče kbelíky s polívkou. Je v šestém měsíci, otvírá ústa a znovu se přesvědčuji, že jí chybí celá púlká chrupu. Ale ona je prostá a tím i kráska krásek. Kráčím podle ní a šepťám: Tak Jarmilko, kdyžpak budeme mít svatbu? A ona odpovídá: Až pokvetou hovna! Povídám: Ale, ale... to už mě nemáte ráda? A ona beze zbytku tvrdí: Ne... protože pořád tady po Poldovce lítáte, jako byste měl v prdeli šípy! Nemohu pokračovat, neboť tehdejší život na hutí, aby mohl být popsán s ryzí realitou, vyžadoval, že si autor nemohl vybírat slova. Na tehdejší dobu byl Hrabalův pohled na život v továrnách prostě šok. Pokud vím, tak v knižce byl text upraven i nadpis změněn z Majitelky hutí na Jarmilku a všechna štáva z povídky byla rázem pryč.

Pana Hrabala jsem rádně ocenila a postavila ho na stupínek nejvyšší až po následující výzvě. Spisovatelé dostali za úkol napsat vánoční povídku ne delší než 100 řádek rukopisu, v níž bude použito v abecedním pořadí alespoň jedno ze dvojice určených slov:

1. azimut - adoptovat	11. chlípák - chroust	21. rejsek - rovnostářský
2. bahněť - bastard	12. Indie - imitovat	22. řasiti - řízek
3. cikorka - civěti	13. jemnovlnný - Jihočech	23. samec - sinalý
4. čeřiti - číše	14. kaolín - katolík	24. šňupati - švihadlo
5. diferencovat - dopéci	15. ledví - lučičník	25. tácky - tarasiti
6. d'ůlkovat - Ďumbier	16. macaráť - masakrovati	26. ťuhýk - ťulpas
7. excerpovat - epolety	17. nadávka - nádraží	27. uhelnatěti - úhoř
8. ferina - flór	18. ňuma - ňafati	28. vavřín - vrak
9. granit - guano	19. oholiti - operace	29. zápraží - zouvat se
10. hnísti - hroužiti	20. pikle - pohrobek	30. žoužel - žluklý

Bohumil Hrabal jako jediný použil všechna slova a ne na přeskáčku, ale jedno za druhým a jeho povídka měla hlavu a patu a daleko předčila povídky ostatních našich spisovatelů. Tím rázem jsem ho vysoko ocenila a věděla jsem, že to bude jeden z našich velkých spisovatelů. Povídka Jmelí byla zveřejněna v Plameni č. 12/64.

Jmelí - Bohumil Hrabal

"Mám hlad jako azimut," houkl pan Weronick na celý sál hotelové restaurace, sotva sem vstoupil po schodech ze svého pokoje. Našel si místo ve volném boxu, brzy za ním přišla už napůl udělaná slečna, aby jej opravila: "Snad jako mamut. Já tak ráda jmelí!"

"Adoptovali mi nohu," sdělil pan Weronick své sousedce, která byla zvyklá respektovat mužské zvláštnosti, takže ho už nepřesvědčovala, že mu nohu amputovali, "a myslel jsem si, že budu mít miň hladu, když mám miň těla, ale příroda si bahní ve své rovnováze, bastard fidli - hlad mám pořád stejný, ta druhá je ted' asi hladovější.

Zpěvačka u parketu ze sebe ždímalá Vánoce vánoce, pan Weronick ji chvíli poslouchal, a pak upozornil slečnu: "Zpívá krásně, jako cikorka." Slečna měla o zpěvu sýkorky sice poněkud jiné představy, ale snažně na ni civěla, aby mohla vřele souhlasit: "Jako cikorka! Já tak ráda jmelí!" Pan Weronick zavolal plató, aby mohl koupit jmelí: "Jednou pro Čecha, jednou pro Američana a jednou pro slečnu." Platil padesátikorunou a dodal To je v pořádku, prodáváčka se uklonila a slečna nadskočila. "Víte, cikorka zpívá krásně, ona přímo čeří, nasposled jsem ji snad slyšel tady, ve staré vlasti. Jel jsem odtud do Ameriky jako malé Číše, ale mluvím pořád báječně, nemyslíte?"

"Jistě. A já tak ráda jmelí! Já diferencuji čas na jmelí a nejmeli..."

Když jsem si přečetla povídky ostatních spisovatelů, kteří ostatně použili z každé dvojice jen jedno slovo, nebylo co dodat. Pan Hrabal použil ve své povídce Jmelí všechna slova, tak jak šly za sebou a povídka měla šťávu, hlavu i patu a ještě pointu.

Od té doby si ho nesmírně cením, miluji jeho Slavnosti sněženek, Krasosmutnění a Postřiziny. Vážím si ho pro jeho vřelý vztah k lidem, pro lásku, kterou do povídek vkládal. Jeho povídky nebyly umně fabulované, jeho povídky, to byl plnými hrstmi nabíraný dobrý život. Jednu jeho větu nakonec: "To jsme si, volové, nejvíce dali, když jsme zatoužili vyměnit si přední nohy za ruce. Krucifix."

Tuto vzpomínku věnuji panu Bohumilu Hrabalovi k jeho stoletému výročí narození, které celý národ oslaví příští rok, 28. března 1914.

Věra Vaďurová, Praha

Eva Toušová,
Kostomlaty nad Labem

Medailonek zavěšený na hrdle plynoucího času

Narodilo se „nechtěňátko“ bez otce,
ne z Ducha svatého... mladinké maměnce,
bez věnce svatebního, maměnce s nejkrásnějšíma očima,
na které s něhou vždy bude vzpomínat,
na oči něžné laně, jež hladit uměly i bez dlaně.

Narodil se chlapec – uplakánek,
na svět se mu nechtělo, do hádanek.
Všeho a všech se bál, se strachem vstával, usínal:
sám, bez maměnky, jejích krásných očí,
nevěděl proč den začíná a končí.

Když začal rozum brát, do matčiny náruče
vrátil se napořád; i otce maměnka mu dala,
když ctihodnou paní se stala, lože manželské
v pivovárku si ustlala.

Každý měl ji rád, vždýť měla ty nejkrásnější oči
a uměla se smát;
pak jednou přiletěl čáp a v kolébce objevil se
maličký chlap – bratříček, nosík měl jak knoflíček.

Bázlivý chlapec a školní léta?
marný boj s viděním jeho světa... učení... mučení;
studijní léta, to jsou nezdrary, žádná vyšší meta,
rád však snil, naslouchal, a psal;
Když ještě malým chlapcem byl, jeho svět se
projasnil, duší blízkou osud ho obdařil.
Jako blesk z čistého nebe se objevil... halasně
a vesele jejich človiček, plná ústa slov a větiček,
povídal a povídal, až plachého chlapce rozesmál.
Napříště, až do konce jeho dnů, prázdné místo zaplnil,
jeho mysl i srdce nekonečnými příběhy naplnil.

Čas se nezastavil, uplýval, bázlivý chlapec
bázlivým mužem se stal, jež životem brázdil
jako „bludný Holanďan“... přesto
rád jedl i pil, miloval a snil;
devatero řemesel okusil – snad vším byl rád,
vždýť měl touhu psát, příběhy lidí a lidiček,
do srdce, na papír poskládat, svůj život
s jejich proplétat... tak rodil se literát.

Jeho příběhy nejsou hravé, jsou obyčejně
lidsky klikaté i drsně přímočaré.
Když uhranut byl láskou, vzlétl do oblak,
však jeho věrný brach – strach k zemi ho stáhl.
Až potkal svoji „Múzu“... Ta jeho strach pokořila,
jeho duši pochopila, v dobrém i zlém navěky
s ním se posadila, jeho příběhy žila,
vždýť jeho touha psát a psát se vyplnila.

Ač bázlivost a strach měl zavěšeny na patách,
v příbězích byla jeho síla, však jejich pravdivá,
syrová realita v časech podivných pro svobodu ducha,
leckomu se znelíbila, do světa na čas ho vypudila.
Když vrací se zpět, konfrontuje svět, lehkost
i těžkost bytí, kde svobodný duch uvázan je
jako skřivan na tenké niti.
Bohatství poznání rozdává, pravdě příběhů věren zůstává.
Psal a psal, až jeho život poznenáhlu troskotál,
vždýť Osud jeho Múzy na věčnost si bral.
V příliš hlučném světě zůstal sám,
příběhy všechny už napsal,
i ten svůj už si dopsal... sám?
Příběhy jeho však stále žijí, i v proměnách,
ale napořád... vzdálenou nostalgii.

KROKY ŽIVOTA

Nastal významný den,
přesně 28. březen 1914 byl,
v Brně spatřil světlo světa,
chlapec jménem Bohumil.

Zpočátku to lehké neměl,
narodil se svobodné matce,
až když se za účetního vdala,
šlo už všechno hladce.

Brzy přišly tři sudičky,
cestou k němu dalekou,
do vínku mu daly psaní,
těž úspěch, slávu velikou.

Dětská léta a část mládí,
v Nymburce pak prožil,
avšak více než-li školu,
svět poznat blíž se snažil.

Čerpal z toulek v okolí,
známo, školu neměl rád,
přec vystudoval práva v Praze,
sám praxi učil se častokrát.

Za svůj život vyzkoušel si,
více různých povolání,
poznatky z nich využil pak,
do svých psaných vyprávění.

Při své tvorbě uplatňoval,
pocity, jež v sobě měl,
a na čtenáře svým projevem,
přenášel je ze stránek děl.

Svým osobitým vyprávěním,
kdy text nenechá nic náhodě,
stále více tíhnul k psaní,
tam byl jak ryba ve vodě.

Roku 1956 učinil velký krok,
život tak novým naplnil,
když s Eliškou na zámečku,
lásku v Praze zpečetil.

Každý jeho díla zná,
Slavnosti sněženek a Pábitelů taky,
i další zfilmované verze,
Postřižiny či Ostře sledované vlaky.

Sláva sahající za hranice,
těž měřítkem kvality je fakt,
že díla zasluhují uznání,
ocenění získala několikrát.

Ve stáří na léčení jel,
však nešťastný byl jeho pád,
po vyklonění z okna v Praze,
odešel na věky spát.

Navždy velkou osobností,
v dějinách Hrabal zůstane,
a každým dnem při vzpomínkách,
chvály se mu dostane.

PŘÍBĚH JEDNOHO VŠEDNĚ NEVŠEDNÍHO ŽIVOTA

Někdy se nás dotýkají věci titěrné, které druzí neoceňují ani mrknutím oka. A potom jsou tu věci v krajině tak veliké, že je přestaneme vnímat jako cizí a jsme přesvědčeni, že tam patří navždy. Lidské osudy se mnohdy protínají právě přes věci, nebo se tyto věci stávají symboly splněných či nesplněných přání. I v knihách a filmech podle knih Bohumila Hrabala nabývají věci zvláštního poslání, formují názory a prožitky lidí i když jsou ty nejobyčejnější.

Před pětapadesáti léty sedával děda Josef u včelníku a babička s dcerami i vnučkami pod rozložitou jabloní. Důležitě rozpravy dospělých o životě byly pro „skoroslechný“ nuda, proto největším vytržením byla cesta do hospody pro pivo. Tři puberťačky šly vždy po přechodu kolejí kolem nádražní budovy a potom k výčepu ve staré budově, s ornamenty nad vchodem. Nejmladší Dáša se bála nést skleněný džbán, Jiřka byla líná, nejzodpovědnější Maruš nesla hrdě džbán. Při cestě zpět navrhla: „Holky, pojďte se podívat do ulice, kde je komín, našim řekneme, že byla fronta.“ Vždy, než vlak zastavil v Malé Vsi u krajského města, zálibně sledovala tu parádu - komín z cihel obyčejných i hnědě lesklých, navenek vyskládaných do ornamentů. Byl ozdobou, majákem, vládcem malých domečků a chat.

Dívky musely obejít kus plotu loukou. Piva se trochu ulilo. Maruš zírala na komín, toužila tam vylézt. Dáša už tu byla stokrát, a Jiřka bez zájmu žvýkala utržený šťovík. „Kde jste tak dlouho?“ zasípal děda. Dospělí vysrkali mírně zvětralé pivo, potom matka Marie řekla: „Vezmu tě k nim, snad otevrou, stará Trpíková je vzdálená příbuzná, její dcera se mnou chodila do měšťanky. Ale vždy se tvářili, že jsou něco víc, to víš my jsme proti nim „hadrota.“ Otevřeli s dobře skrývanou nerudností. Matka Maruš a „Trpička“ probíraly mládí, zatímco si Maruš prohlížela vázy, vázičky, solníčky a kalíšky, malované i nedávno vytažené z pece. Vnučka „Trpičky“ právě vyškrabávala ornamenty do glazury, pokračovatelka tradice i obchodu. „Považte, všechny ty kusy skoupí cizina za marky, pec je ale naložená, neukáží vám vnitřek,“ řekla Trpíková a audience skončila. Zájem, který Maruš projevila, probudil dávné tužby její matky.

Vstup do poslední, deváté třídy se proměnil pro Maruš v pololetí do etapy nazvané „volba životního povolání“. „Půjdeš na keramiku!“ rozhodla matka, ač Maruš měla plány spíše laboratorní. „Na vysokou nemáme, ale dyť jsi to viděla, jak se Trpíkoví mají dobře, jsou v teple a není to dřina, budeš velká paní a ne jak já, dělat služku zadarmo,“ řekla matka a přání bylo zapsáno do přihlášky na první místo, Maruš doufala, že na prestižní výtvarnou školu nebude vybrána. Komín Trpíkových se najednou stal strašákem. Vybrána byla! K pracovním možnostem v kraji rybníků nebylo přihládnuto.

„Bohužel! Nemám známé,“ říkala Marie rodině po maturitě. Objížděla marně malé továrničky s komíny, též Umělecká družstva, ale nikde místo nebylo. Ani šikovné ruce ani vlohy se nezúročovaly. Náhradní povolání, kde uznali maturitu, střídala

Maruš s pocitem vlastní nedostatečnosti a pokaždé viděla hodně zklamanou tvář své matky. Maruš se nestala „velkou paní“.

Při jedné z návštěv své matky, seděla Maruš u televize a obě sledovaly film „Postřižiny“ v režii Jiřího Menzela. Zнала knihy pana Hrabala a měla je ráda. V okamžiku kdy jsou vykázáni strýc Pepin a paní správcova na komín pivovaru, vylezou tam, vlající vlasy i šaty zdůrazňují svobodu i nebezpečí, vzpomněla si Maruš na svou touhu vylézt na komín podobný a řekla: „To se mi líbí, je to úžasná scéna, mami, vid?“ „Kravina je to!“ odušila zhrzená matka, „že jsem tě tam kdy vodila, to mne štve!“ „Mami tohle je pivovarský komín, ne ten co myslíš.“ „To je fuk, otírá si o tebe kramfleky kdejaký písmomalíř nebo nátěrka, přitom si študovaná a šikovná!“

Maruš neusínala, dumala nad symbolem komínu a lidí kteří jsou vykázáni pro svou povahu na nebezpečná místa. Když poslechnou, jsou naopak taženi k návratu, protože všem údajně ubližují. Svou bláznivou, fanfaronskou či pábítelskou povahou. O ustavičném diktátu nejbližších. Duše se diktátu vždy brání, třeba skopičinami. Přemýšlela nad filmy stejných tvůrců, které rozebíraly střípky radosti jiných lidí. Tajené dotyky trestaných na skládce šrotu, sen o lásce Miloše Hrmý, kamarádství řidiče Pávka a postiženého závozníka Otíka, o všech lidičkách na okraji společnosti jejichž štěstí visí na niti, či spíše na vlásku..

O mnoho let později se příbuzné domluvily a odjely do Malé Vsi. V domku prarodičů již dávno bydlela cizí žena a dovnitř je

nevpustila. Z bývalé hospody se stalo skladiště soukromého podnikatele. A na komínu bydlel čáp. Půjdeme k Trpíkům, třeba by tě teď potřebovali, všichni podnikají a jim se určitě daří skvěle. Otevřela vnučka „Trpičky“, nyní obtloustlá paní, nuceně se usmála. „Babička umřela již dávno i moje máti. Ne, nepotřebuji pomocníci, podobných výrobků je po celé EU moře a všechny Made in China. Už nepálíme, necháme si vypalovat ve městě, všechno si vezmou Rakušáci a my se sotva držíme nad vodou.“ Matka se podívala významně na Maruš.

„A jak vám to jde? Děláte keramiku?“ zeptala se poslední podnikatelka Trpíkových. „Nedělám,“ řekla Maruš trochu zahanbeně. Přemýšlela, zda je, nebo není důležité jít za svým snem. Co dělat s nepřetržitým vnitřním pocitem selhání? Její matka mlčela a bylo vidět, že i její sen zůstal v mlze.

Po dalších deseti letech, z nostalgie, přijela Maruš do Malé Vsi, aby zavzpomínala na babičku, dědu i matku. Nepoznávala vesnici. Zeptala se na nádraží u prodejce jízdenek: „Nevíte odkdy tu není ten krásný cihlový komín?“ „No... já dojíždím asi čtyři roky a nikdy jsem tu komín neviděla.“

V ten okamžik se rozpojila vize spisovatele, režiséra i Maruš o starých zašlých a idylických časech. Musela připustit, že vrásčitá tvář, kterou vidá ráno, je ta její, a hledat pro své zhrzené sny nějaký lék. Nebylo to těžké. Představila si „štafle“ na kterých odmontovává kostelník cedulky proseb ke svatému Tadeáši /film Sběrné surovosti/ a říká dole se modlicímu pracovníku sběrný: „Hergot, je-li Pánbůh na světě, musí mít nervy jako provazy, copak je v nebi zajímavé, kdo je na zemi doktorem nebo inženýrem?“

Doslov: Pan Bohumil Hrabal „inženýrem“ byl, ale vůbec mu nevadilo pracovat jako traťový dělník, výpravčí, obchodní cestující, úředník, balíč papíru ve Sběrné, kulíšák nebo dělník v kladenských ocelárnách. Pan Spisovatel!

Když na komín, tak na komín – ve Vysokém Mýtě.

Aneta Sekeráková, Praha 10 - Dubeč

Pocta panu Hrabalovi

Na terase pátého patra jednoho pražského domu a u stolu s psacím strojem pravidelně sedávala mužská postava. Oči té postavy bývaly oslepeny sluncem, a tak veškerou důvěru věnovala zvrásněným rukám, jejichž prsty dávaly volný průchod myšlenkám a vzpomínkám, které ona postava znamenávala na bílý list papíru tak vášnivě, jako by to bylo nezbytné k jejímu dalšímu pokračování v životě. Ty vzpomínky, probouzené ostrými slunečními paprsky, se postupně navracely k autorově rodině, zázemí či zaměstnání a prostřednictvím hbitých úderů prstů napomáhaly k vytvoření originálních literárních postav na pozadí konkrétních prostředí, jimiž postava ve své paměti procházela. Tou postavou byl Bohumil Hrabal, opěvovaný i odsuzovaný literát s hlubokou úctou např. k Franzi Kafkovi, Ladislavu Klímovi či Jaroslavu Haškovi, milovník českého piva a koček.

Byl to právě Hrabal, kdo dával možnost pocítit tíživou i povznášející stránku života jednotlivých hrdinů svých děl, kteří se tak nesmazatelně zapsali do povědomí čtenářů. Příkladem můžeme uvést hlavní postavu Ostře sledovaných vlaků Miloše Hrmu, výplod autorovy zkušenosti u železniční dráhy, který je stvrzením mužství natolik povznesen, že se neobává vzít na sebe úkol partyzána, ale záhy přijde o život. Hrabal nám během vyprávění rozkrývá jeho vnitřní svět, tedy jednak myšlenky, jejichž automatismu a asociativnosti gradují zejména ve scénách, kdy se pokouší o sebevraždu a v závěrečné scéně Milošova posledního zákmitu života, ale také pudy spojené se sexuálními očekáváním.

Následující léta se stala obdobím Hrabalova vyznání k lidem jím milovaným, a to

především k adoptivnímu otci Francinovi, mamince Maryšce a neutuchající zásobou historek vybavenému strýci Pepinovi, kteří utvořili skvostné trio v Postřižínách. Hrabal ovšem neopomněl ani obyvatele venkovského Kerska, kam pravidelně jezdil, a tak ve Slavnostech sněženek nacházíme příklad typických hrabalovských pábítelů.

Další výraznou postavou Hrabalovy prózy je číšník Jan Dítě, člověk se sverázným pohledem na svět, přehnaně důvěřivý a trpící komplexem ze svého malého vzrůstu, hlavní postava románu Obsluhoval jsem anglického krále. Čtenář s ním díky autorovi prožívá dlouhou epochu, během níž Dítě vystřídá restauraci na českém maloměstě, hotel na okraji Prahy a luxusní hotel Paříž, až přichází o práci při německé okupaci pro svůj poměr s jistou německou dívkou Lízou. Následující léta Janův život provází spousta zvratů, mezi nimi také narození debilního syna. Později se Jan konečně domáhá vytouženého majetku v podobě vlastního hotelu, ale vyšší společnost ho odmítá přijmout. Nakonec radikálně změní zaměstnání i pohled na život, jehož smysl nachází v prosté existenci a vztazích mezi lidmi, k čemuž Hrabal dospěl jak jinak než „v prudkém letním slunci, které rozpalovalo psací stroj tak, že se několikrát za minutu zakusoval a koktal.“ Jeho sluncem opojený autorský tok se pak stal předmětem mnoha filmových zpracování, jejichž nejvýše oceněnou adaptací je oscarový snímek Ostře sledované vlaky režiséra Jiřího Menzela. Bohumil Hrabal totiž kromě jiných předností – vypravečské obratnosti, schopnosti otevřít čtenářům duše svých postav, schopnosti zaujmout metodou pábítelství atd. – dokázal psát řečí přímo filmovou. Není tedy divu, že je jeho osoba často spjata se slovem fenomén.

Z výstavy návrhů loga 100 let B. H.

Marek Noskovič,
Mladá Boleslav

Bohumile, nebe čeká!

Ptáčci zpívají na okně v pátém patře Ortopedické kliniky nemocnice na Bulovce. Je sychravo a čas od času zafouká za skleněným oknem studený vítr. Z nemocničního lůžka se zchátralá a věkem zničená postava belhá ke stolu. Vrásky na čele osvětlí několik málo paprsků procházející skrze temná mračna. Postavička se zašklebí, když se jí igelitový pytlíček se zrním rozsype po stole. Opatrně sesbírá jedno zrníčko po druhém a opět zamíří k oknu. Vrásčité ruce, které za sebou mají celoživotní dřinu, chytanou kliku a otevřou rám okna.

Ptáčci překvapivě neuletí, naopak začnou zpívat ještě hlasitěji. Máchají křídly a otevírají zobáky. Muž se nahne, aby k ptáčkům dosáhl, ale nestačí to. Nahne se více a více. Už stojí pouze na špičkách. Naposledy se natáhne ke krmítku. Už se mu zrní sype z pytlíčku. Náhle zafouká silný vítr. Zabouchnou se dveře a jeho nohy se vyšvihnou do vzduchu. Letí hlavou vstříc smrti.

„Bohumile! Bohumile!“ volá tichounky hlas na ležící tělo zpoza mraků.

„Anó?“

„Pojď, už na tebe čekáme.“ ozve se další hlas a před jedním z obláčků se objeví malá roztomilá hlavička.

„Kam? Kam mě to chcete odvést?“

„Do nebe.“

„Mě? Proč by jste mě chtěli odvést do nebe? Zrovna mě?“ zeptal se muž.

„A proč by ne? Každý tam jednou musí.“

„Je to kvůli mým knihám? Líbí se Pánu Bohu?“ řekl potěšen muž.

„Ne, o knihy v žádném případě nejde, i když Ostře sledované vlaky jsem přečetl jedním dechem.“ křičel třetí andílek.

„Tak proč? Vždyť jsem pil, jak ďas.“

„To také nemá vliv. Není důležité, co člověk udělal, jak se choval, zda byl zlý nebo hodný, zda kradl, podváděl, zabíjel, či nikoliv. Nejdůležitější je, jaké má srdce a jaké byly jeho úmysly! Pojďte, ceremoniál za chvíli začíná!“

Bohumil stoupal po zlatých nebeských schodech. Na cestu mu zpívali andílci s houslemi, kytarou a flétnou. Když vystoupal do určité výšky, vítr přestal foukat a polilo ho krásné teplo. Zdolal poslední schod a spatřil starého varhaníka se zlatými vousy. V naprostém transu se oddával hraní. Otočil se k Bohumilovi a řekl: „Nechť je mé království i tvým královstvím!“

Zpravodaj Klubu čtenářů Bohumila Hrabala Nymburský pábítel – zvláštní vydání ke stému výročí narození Bohumila Hrabala, leden 2014. Registrace: MK ČR E 1088777. Vydavatel: Městská knihovna, Palackého 1749, 288 02 Nymburk, tel.: 325 512 723. Šéfredaktor: Jan Řehounek, Všechlapská 1666/6, 288 02 Nymburk, tel. 603 238 523, e-mail: jan.rehounek@seznam.cz. Grafické zpracování: Vladimír Kvíz, Ječná 26, 288 02 Nymburk, tel.: 603 415 060, www.kviz.cz, e-mail: kviz@nymburk.cz. Tisk: Tiskárna Marie Blechová, Potoční ul., 288 02 Nymburk, tel.: 737 419 930, www.boftisk.cz. Pro členy Klubu čtenářů Bohumila Hrabala zdarma, volně prodejné výtisky 10 Kč. Náklad 200 ks.